

Talousarvio 2023

Taloussuunnitelma 2023 – 2025

Kunnanhallitus 21.11.2022 ohm § 151

Yhteistyötoimikunta 24.11.2022 ohm § 8

Kunnanvaltuusto 27.12.2022 liite § 42

Sisällysluettelo

JOHDANTO: KUNTASTRATEGIA	2
YLEISPERUSTELUT	4
KÄYTTÖTALOUSOSA	15
KUNNANHALLITUS	15
Yleishallinto	15
Kehittämishankkeet	18
Sosiaali- ja terveystaloudet	21
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	23
Vaalit	23
TARKASTUSLAUTAKUNTA	25
Tarkastus- ja arviointitoimi	25
SIVISTYSLAUTAKUNTA	27
Sivistystoimen hallinto	27
Muut opetuspalvelut	29
Perusopetuspalvelut	31
Varhaiskasvatuspalvelut	34
Kirjastopalvelut	37
Vapaa-aikapalvelut	39
TEKNINEN LAUTAKUNTA	42
Tekninen hallinto	42
Kiinteistötoimi ja tukipalvelut	44
Vesihuolto	46
TULOSLASKELMAOSA	49
INVESTOINTIOSA	56
RAHOITUSOSA	58
MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETOLASKELMA	59

JOHDANTO: KUNTASTRATEGIA

Onnellisten asukkaiden Lemi

Leppoisasti: Lemin kunta on itsenäinen, maalaishenkinen ja leppoisa asuin- ja työskentelypaikka. Asiat hoituvat joustavasti ja sujuvasti. Täällä on helppo asioida ja elää. Kunta on sopuisa, täällä sielu lepää.

Lähellä: Lemillä on kaikki lähellä. Ihmisen näköiset palvelut, sopivan kokoiset koulut. Lemillä tuemme toisiamme ja teemme asioita yhdessä. Yhteistyö ja yhteisöllisyys ovat vahvuutemme. Lähellä on myös sitä, että asiat sujuvat rivakasti. Kunnassa on nopea ja joustava palvelu.

Luovasti: Etsimme luovasti ratkaisuja. Päätöksenteko ja viestintä on avointa, joustavaa ja ketterää. Etsimme yhdessä ideoita ja edistämme luovuutta. Ideoimme asioita mm. palvelujen, elinvoiman, hyvinvoinnin ja talouden kehittämiseksi.

Edistämme hyvinvointia ja elinvoimaa seuraavien tavoitteiden toteuttamisella 2025 mennessä

Asukkaiden hyvinvointi:

- Meillä on puhdas maaseutumaisema, luonnon arvoja kunnioitetaan ja viheralueita hoidetaan.
- Perusrakenteita pidetään yllä ja rakennetaan lisää.
- Kiinteistöt ja ympäristö ovat terveellisiä ja turvallisia asua sekä elää.
- Liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia on tarjolla kaikenikäisille.

Palveluiden järjestäminen:

- Lähipalveluita parannetaan ja säilytetään
- Järjestöjen toimintaa tuetaan ja kolmannen sektorin yhteistyötä lisätään myös kunnan kanssa.
- Tasavertainen ja laadukas opetus taataan kaikille, tällä varmistetaan jatko-opiskelupaikka jokaiselle nuorelle.

Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet:

- Lemi on keskustelevala ja kuntalaisia kuunteleva kunta. Otamme asukkaiden mielipiteet ja palautteen huomioon päätöksenteossa.

Henkilöstö:

- Henkilöstön kanssa kehitetään toimintatapoja yhteisten arvojen pohjalta ja ideoidaan uutta.
- Henkilöstö voi hyvin
- Työtilat ovat turvallisia sekä terveitä.

Työ ja elinkeinoelämä:

- Vahvistamme elinkeinoelämää ja luomme työtä.
- Yrityspuistossa on elinvoimaista uutta ja vanhaa yrittäjyyttä.
- Huomioimme nykyiset ja uudet yrittäjät.
- Lisäämme yritysten keskinäistä sekä kuntayhteistyötä

Talous:

- Talous on tasapainossa.
- Velkamäärä on hallinnassa.
- Veroprosentti on kilpailukykyinen maakunnassa.

Markkinointi, tunnettuus:

- Kunnan muuttovoittoisuutta pidetään yllä.
- Edistämme matkailua.
- Meillä on riittävä ja kiinnostava tonttitarjonta.

Omistajapolitiikka:

- Omistajapolitiikalla asetetaan kestävä perusteet sille, millä ehdoin omistusta lisätään tai omistuksesta luovutaan.
- Täsmennetään päätöksentekokelemissä kunnan edustajan aktiivista roolia viedä omistajan tahtotilaa yhtiöissä eteenpäin

Uusi kuntastrategia valmistuu vuoden 2022 loppuun mennessä. Uusi kuntastrategia ei ole ollut käytettävissä tämän talousarvion valmisteluprosessin aikana, joten strategiset tavoitteet kytkeytyvät vielä vanhaan kuntastrategiaan, kuin myös luonnosvaiheen strategiaan niiltä osin, kun se kytkeytyy vanhaan kuntastrategiaan.

YLEISPERUSTELUT

Yleinen talouskehitys

Tuotanto on kehittynyt alkuvuonna 2022 suotuisasti ja myös työllisyys on jatkanut nopeaa kasvuaan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruuan hintoja hyvin nopeasti. Kuluttajahintojen nousun arvioidaan leikkaavan kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi vuoden 2022 lopulla ja vuoden 2023 alkupuolella. Myös Suomen ulkomaankaupan näkymät ovat heikentyneet merkittävästi sodan myötä.

Koronavirus ei ole poistumassa ja uusia tautitapauksia ilmenee yhä, mutta oletetaan, että covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi ei tehdä sellaisia rajoituksia, joilla olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Näyttäisi siltä, että koronavirukseen suhtaudutaan nyt yhtenä taudinaiheuttajana muiden virusten joukossa.

Ensi vuodesta lähtien Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä. Alijäämä johtuu muun muassa mittavista investoinneista.

Kuntatalouden kehitysarvio

Kuntataloudessa on takana kaksi vahvaa vuotta. Yleiseen talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on kuitenkin kasvanut tämän vuoden aikana voimakkaasti ja hintojen sekä henkilöstökulujen nousu luovat kasvupainetta kuntatalouden menoihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen seurauksena kuntatalous vahvistuu voimakkaasti vuonna 2023, kun kuntatalouden menot likimain puolittuvat, mutta verotuloja kertyy osin edelleen uudistusta edeltäneiden korkeampien kunnallisveroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti. Verotulot ovat kuitenkin menoihin nähden poikkeuksellisen korkealla tasolla vain väliaikaisesti. Vuonna 2024 kuntatalous heikkenee jälleen.

Sote-uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva merkittävä menojen kasvupaine poistuu kuntataloudesta. Kuntien tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin nuorten ikäluokkien palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin.

Tehtäväkentän kaventuessa kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla vähenevät. Kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat erityisesti kunta-alan ansiotason ja hintojen nousu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Lisäksi

kuntatalouden investointipaineet pysyvät mittavina mm. rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi. On kuitenkin mahdollista, että talouden epävarmat näkymät ja kasvavat kustannukset siirtävät investointeja tuleville vuosille. Samalla korkojen nousu kiristää velkaantunutta kuntataloutta.

Valtionosuudet puolestaan vähenivät lähes kymmenen prosenttia, koska valtaosa vuoden 2021 koronatuista myönnettiin valtionavustuksina vuoden 2020 valtionosuuksien sijaan. Kuntien valtionavut laskevat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä voimakkaasti verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta, jonka myötä 70 prosenttia peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen. Lisäksi hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa.

Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkorotukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuden tasoa 43 miljoonaa euroa vuonna 2023. Peruspalvelujen valtionosuutta kasvattaa puolestaan ennen kaikkea indeksikorotus, jonka vaikutus on noin 90 miljoonaa euroa. Myös lääkärihelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistaminen kasvattaa valtionosuutta vuonna 2023.

Valtion toimenpiteiden nettovaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 on lähellä neutraalia vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtion rahoitus.

Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Lisäksi sähkön hinnan nousun vuoksi tuloveroon toteutettava määräaikainen sähkövähennys alentaa kuntien verotuloja. Vuonna 2023 on edelleen voimassa korotettu matkakuluvähennys, minkä lisäksi kuntien verotuloja vähentävät hieman myös ikääntyneiden työtulovähennyksen korotus, perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuun huojennus sekä T&K-toiminnan lisävähennys. Lisäksi ansiotuloveroperusteisiin tehdään ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus.

Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen 1.8.2023 alkaen pienentää kuntien maksutuloja arviolta 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa pysyvästi vuodesta 2024 lukien. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän

korotuksen vaikutukset kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Tämä kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa.

Useissa pienissä kunnissa kunnallisveroprosentin korotuspaine on merkittävä, mikä näkyy negatiivisena vuosikatteenä ja tilikauden tuloksena. Veropohjan rapautuminen voi olla uhkana varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys jatkuu ja muuttotappiokehitys jatkuu ennustetun kaltaisena.

Lemin talousarviosta ja -suunnitelmasta

Lemin talousarvion ja -suunnitelman tavoitteena on säilyttää laadukkaat peruspalvelut ja taata mahdollisuuksia kuntalaisten hyvinvoinnin ylläpitoon ja viihtyvyyden lisäämiseen. Tavoitteena on lisätä kunnan elinvoimaa ja panostaa asuinalueiden suunnitteluun ja rakentamiseen uusien asukkaiden houkuttelemiseksi kuitenkin talouden tasapainotustoimia unohtamatta.

Talousarvio on laadittu ottaen huomioon tulot ja menot mahdollisimman realistisesti. Valtionosuudet on otettu vuoden 2023 talousarvioon pääosin valtiovarainministeriön arvion perusteella ja verotulot kuntaliiton veroennustekehikolla.

Tulevien vuosien valtionosuuksiin vaikuttavat merkittävästi hyvinvointialueen muodostaminen vuonna 2023 sekä te-palveluiden siirtyminen kuntien hoidettaviksi vuoden 2025 aikana. Te-palvelujen siirron kustannuksia ei ole arvioitu vuodelle 2025, koska käytettävissä ei ole riittävästi tietoa.

Käyttötaloudessa on pidetty nykyistä palvelutason määrää ja sen edellyttämiä resursseja. Talouden tasapainotus edellyttää henkilötyövuosien jatkuvaa tarkastelua.

Talouden tasapainottaminen/Arviointimenettely

Lemin kunnan talous ei ole ollut kuntalain 110 §:ssä tarkoitetulla tavalla tasapainossa. Lemin kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuutta vuodelle 2022. Harkinnanvaraisen valtionosuuden edellytyksenä on talouden tasapainottamisohjelma, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 7.9.2022. Talouden tasapainottamisohjelma on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa ja sitä tulee toteuttaa.

Kuntalain 110 a §:n mukaan, jos kunta ei covid-19-epidemista johtuvien poikkeuksellisten ja tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi voi kattaa taseeseensa kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi kunnan hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava kuuden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Lemin kunta on hakenut valtiovarainministeriöltä kuntalain 110 a:n mukaista alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkamista.

Kunta voi tehdä hakemuksen alijäämän kattamiskauden pidentämisestä aikaisintaan alijäämän kattamista koskevan määräajan päättymistä edeltävän vuoden kesäkuussa ja se on tehtävä alijäämän kattamista koskevan määräajan päättymisvuoden elokuun loppuun mennessä. Lemmin kunnan alijäämän kattamista koskeva määräaika päättyy vuoden 2022 lopussa, ja hakemus määrärajan jatkamisesta oli jätetty 31.8.2022. Kunta on valtiovarainministeriön pyynnöstä toimittanut lisätietoja hakemukseensa 28.10.2022. Valtiovarainministeriö hylkäsi hakemuksen. Perusteluissa todetaan mm. peruspalveluiden valtionosuuksien lisäysten, yhteisöveron jako-osuuksien korotusten ja muiden tukien määrä kunnalle oli vuosina 2020 ja 2021 yhteensä 1,3 miljoonaa euroa. Summaan ei sisälly sosiaali- ja terveysministeriön covid-19-epidemian valtionavustukset. Näin ollen Lemmin kunnan talouden tasapainottaminen ei ollut vaikeutunut kuntalain 110 a §:n tarkoittamalla tavalla covid-19-epidemian talousvaikutusten vuoksi.

Eriyisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevalle kunnalle voidaan käynnistää kuntalain mukaisesti arviointimenettely, jossa selvitetään kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Arviointimenettelyn edellytykset kuvaavat entistä paremmin kunnan rahoituksen riittävyyttä. Tarkoituksena on, että kuntien erityisen vaikean talouden aseman määrittely on oikeudenmukainen ja luotettava ja että se kannustaa kuntia pitkällä aikavälillä taloudellisesti kestäviin ratkaisuihin. Arviointimenettely voi lain mukaan käynnistyä, koska Lemmin kunta ei pysty kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa.

Kunnan taseen kertyneet alijäämät 31.12., 1 000 €

2017	2018	2019	2020	2021	Muutettu TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
-436	-2 206	-2 888	-2 194	-1 566	-1 703	-1 219	-778	-241
<i>muutos</i>	-1 770	-682	694	628	-137	484	441	537

Kunnan taloudelliset voimavarat vuonna 2023

Ansiotuloverotukseen tehtävät muutokset toteutetaan niin, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon. Näin ollen kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennetaan yhtä paljon: 12,64 prosenttiyksikköä. Lemillä tulovero- ja kiinteistöveroprosentit on päätetty pitää kuluvan vuoden tasolla vuonna 2023.

Kunnan talouden tasapainotus perustuu osin edelleen omaisuuden myyntiin. Edelleen on jatkettava mahdollisten metsäkiinteistöjen myyntiä, tiettyjen metsien Metso-kelpoisuutta ja puunmyyntikauppoja. Kunnalle tarpeettomista toimitiloista tulee edelleen pyrkiä eroon joko vuokraamalla tai myymällä.

Kaikissa suoritetuissa ratkaisuissa on kiinnitetty huomiota siihen, että erityisesti lakisääteiset palvelut on pystyttävä tuottamaan lakien edellyttämällä tavalla. Samalla on haluttu, että kuntalaisille on tarjolla muutakin kuin pelkkiä lakisääteisiä palveluita.

Hanketoimintaa jatketaan tulevina vuosina, mutta hankerahoituksen määrä vähenee huomattavasti aikaisempiin vuosiin verrattuna. Vuosittain perusopetukseen on myönnetty laatu- ja tasa-arvorahoitusta, joiden rahoitus päättyy, sillä hankerahoitusta ei ole vakinaistettu. Vuoden 2022 aikana on haettu ja saatu muutamia toimintaa tukevia ja kehittäviä hankerahoitusta. Varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen on saatu valtionavustusta koronaepidemiasta johtuvien vaikutusten tasoittamiseen vuosille 2022-2024.

Kunnan nettoinvestointien määrä vuonna 2023 on 337 400 euroa. Tällä hetkellä kunnalla on 13 pitkäaikaista lainaa ja uusi pitkäaikainen laina nostetaan loppuvuonna 2022. Maltillisen investointitason vuoksi ei jouduttaisi ottamaan lainaa investointimenoihin ja lainojen lyhentämiseen. Rahoituslaskelma on laadittu siten, että nykyisillä lainanlyhennysohjelmilla lainoja lyhennetään 850 000 euroa. Rahoitusosassa osoitetun maksuvalmiuden toteuttamiseksi ei olisi pitkäaikaisen lainan nostolle tarvetta, mutta omaisuuden realisoinnin pitää toteutua. Koska talousarviossa on rahoituksen osalta epävarmoja eriä, on varauduttava lainanottoon investointien määrän verran. Maksuvalmiutta voidaan joutua hoitamaan kuntatodistuksin tai käyttämällä yrittäjätilin 150 000 euron luottorajaa.

Talousarvion suurimmat investoinnit kohdentuvat koulukeskukseen (110 000 euroa), vapaa-aikaan (39 400 euroa) ja vesihuollossa vesiverkoston verkostomallinnukseen (75 000 euroa) sekä Palolan pumppaamon sähkökeskukseen (25 000 euroa).

Ulkoiset toimintamenot ovat 8 267 900 euroa. Vuosikate vuoden 2023 talousarviossa on 1 106 800 euroa, joka on noin 17 % verotuloista.

Väestön- ja työllisyyden kehitys ja tulevaisuuden näkymät

Lemin kunnan väkiluku 31.12.2021 oli 2917. Tilastokeskuksen väestön ennakkotilaston mukaan syyskuun 2022 loppuun mennessä asukasluku oli laskenut 27:lla 2890:aan. Kuntien välisen nettomuuton lisäksi asukaslukuun on viime vuosina vaikuttanut syntyvyyttä suurempi kuolleisuus.

Väestönmuutosten ennakkotiedot muuttujina Alue, Vuosineljännes ja Tiedot

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen tulomuutto	Kuntien välinen lähtömuutto	Kuntien välinen nettomuutto	Kunnan sisäinen muutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
Lemi									
2022Q1*	4	6	-2	47	35	12	18	10	2 927
2022Q2*	3	6	-3	27	38	-11	25	-13	2 914
2022Q3*	5	10	-5	31	50	-19	22	-24	2 890

https://pxweb2.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vamuu/statfin_vamuu_pxt_11lk.px/table/tableViewLayout1/

Väestönmuutokset muuttujina Alue, Vuosi ja Tiedot

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen tulomuutto	Kuntien välinen lähtömuutto	Kuntien välinen nettomuutto	Kunnan sisäinen muutto
Lemi							
2017	28	33	-5	139	147	-8	100
2018	23	38	-15	134	142	-8	162
2019	17	44	-27	125	166	-41	130
2020	15	43	-28	153	140	13	115
2021	26	41	-15	133	165	-32	120

https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__synt/statfin_synt_pxt_12dy.px/table/tableViewLayout1/

Tilastokeskuksen väestöennuste 2021 mukaan kunnan asukasluvun kehitys ikäjakauksittain tulevana vuosina on seuraava:

	2021	2022	2023	2024	2025
Väestö 31.12. (ennuste 2021)					
Yhteensä	2 943	2 922	2 902	2 884	2 866
0 - 4	119	113	112	115	119
5 - 9	188	178	161	151	137
10 - 14	209	207	211	206	198
15 - 19	141	146	149	155	162
20 - 24	70	69	69	64	65
25 - 29	107	103	102	99	98
30 - 34	146	153	152	153	146
35 - 39	160	156	149	146	153
40 - 44	191	186	184	179	178
45 - 49	188	186	189	188	184
50 - 54	205	205	185	191	188
55 - 59	230	213	220	212	201
60 - 64	192	213	222	228	232
65 -	797	794	797	797	805

https://pxweb2.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaenn/statfin_vaenn_pxt_139f.px/table/tableViewLayout1/

Kunnan asukasmäärän laskun hillintä on ainoa keino säilyttää nykyinen palvelurakenne. Jos laskevaan asukasmäärään ei saada muutosta, olisi kunnan palvelurakennetta pystyttävä sopeuttamaan vastaamaan väestökehitystä.

Työllisyyspalveluiden siirtyminen kuntien järjestämisvastuulle

Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2025 aikana. Ministerityöryhmä linjasi, että palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Tämä vastaa kokoluokaltaan nyt käynnissä olevien työllisyyden kuntakokeilujen vähimmäiskokoa.

Työllisyyspalveluiden siirron yhteydessä pyritään luomaan rahoitusmalli, joka kannustaisi kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi. Valtio ja kunnat jakaisivat työllisyyspalvelujen rahoitukseen liittyvää kustannusvastuuta, jolloin turvattaisiin kuntien kannusteet järjestää palveluja myös heikommassa työmarkkina-asetuksessa oleville. Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä on linjannut, että rahoitus kunnille siirtyviin palveluihin toteutetaan valtiosuusjärjestelmän kautta.

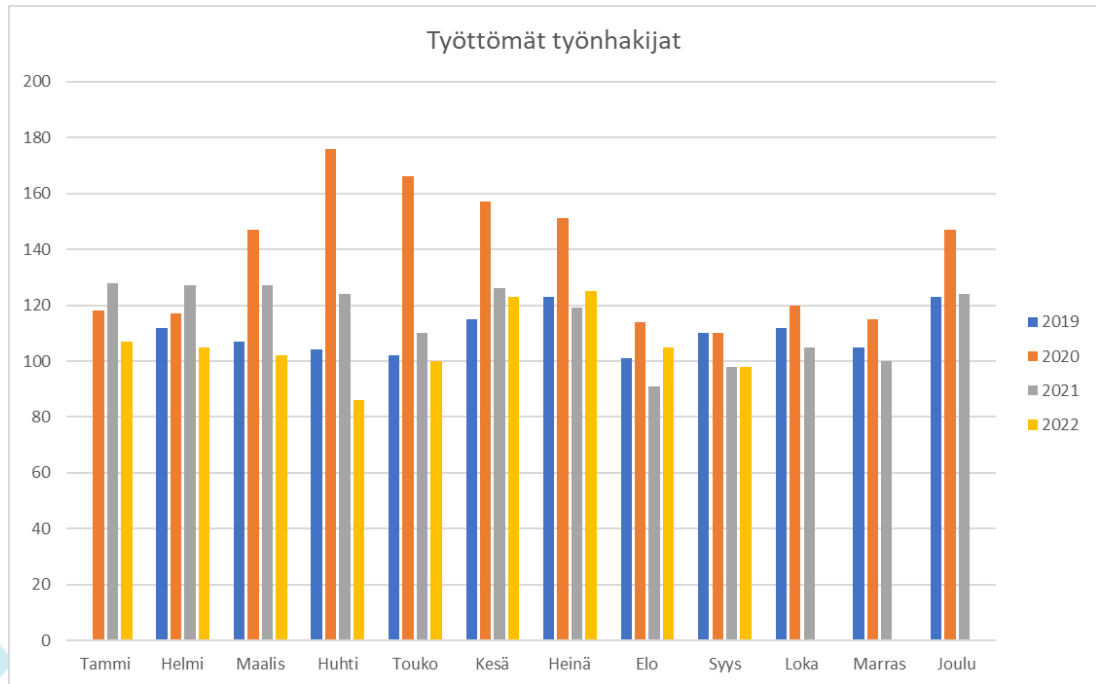
Etelä-Karjalassa uudistuksen valmistelu on käynnistetty Lappeenranta-Imatra kaupunkiseudun työvaliokunnan ohjauksessa. Sisältötyöryhmät kuvaavat parhaillaan toimintaympäristöä ja osallistuvat omalta osaltaan myös lainsäädäntölausuntojen valmisteluun. Valtakunnan tasolta odotetaan valmistelun tiekarttaa ja se tullaan huomioimaan myös alueellisessa valmistelussa. Työvaliokunta päätti kokouksessaan 14.12.2021, että TE2024-uudistuksen projektipäällikön hakuprosessi voidaan käynnistää. Projektipäällikön rekrytointi on käynnissä.

Työllisyys

Syyskuun lopussa työttömiä työnhakijoita (98) oli elokuuta vähemmän (-7) ja pysyi edellisvuoden määräisenä. Työttömistä miehiä oli 53 ja naisia 45, joista oli yli 50-vuotiaita 55. Lomautettujen määrä (5) väheni yhdellä henkilöllä ja oli edellisvuodesta vähentynyt kolmella. Syyskuussa Lemín työttömyysaste oli 7,3 %. Kaakkois-Suomessa matalin työttömyysaste oli syyskuussa Taipalsaarella 7,2 %.

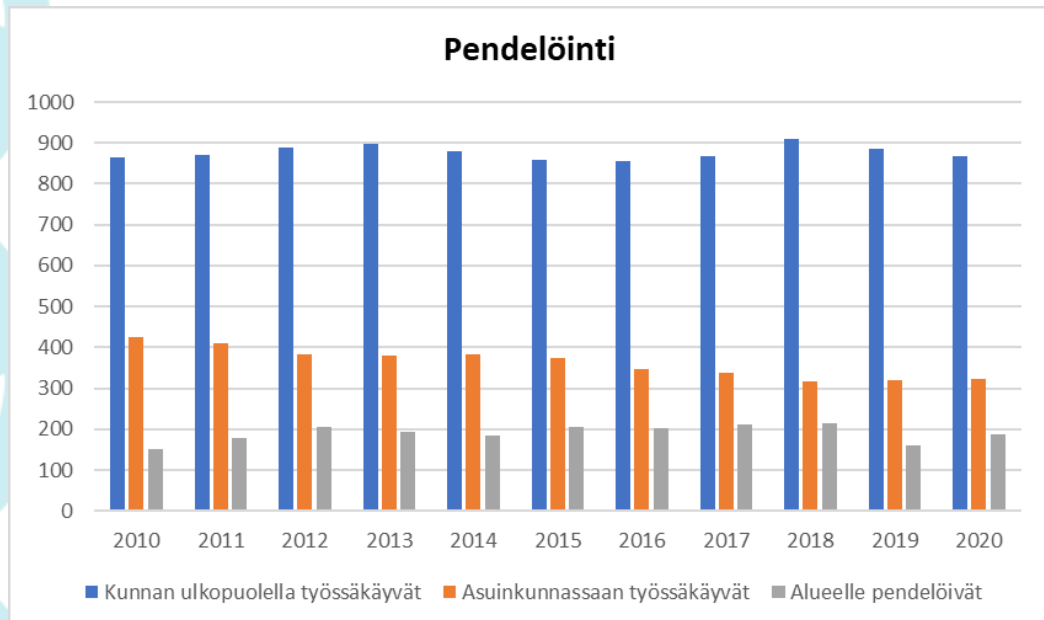
Työttömät	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2019	0	112	107	104	102	115	123	101	110	112	105	123
2020	118	117	147	176	166	157	151	114	110	120	115	147
2021	128	127	127	124	110	126	119	91	98	105	100	124
2022	107	105	102	86	100	123	125	105	98	0	0	0

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ulkopuolella työssäkäyvät	866	871	889	897	879	859	856	869	910	886	868
Asuinkunnassaan työssäkäyvät	425	411	383	381	382	375	346	339	316	321	322
Alueelle pendelöivät	152	178	205	194	185	205	203	211	216	160	187

<https://www.ely-keskus.fi/ely-kaakkois-suomi-tyollisyyskatsaukset>

Työssäkäyvät

Palkkatuen uudistus

Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu harkinnanvarainen tuki. Palkkatuetun työn tarkoituksena on edistää työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Hallitusohjelmassa on useita linjauksia koskien palkkatuen kehittämistä. Noin kolmasosa palkkatuetusta työstä on kohdistunut sellaisiin tehtäviin, jotka siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Kuntiin palkkatuella työllistettyjen odotetaan vähenevän samassa suhteessa.

Konsernin tytäryhtiöitä koskevat tavoitteet

Kunnan omistaman asuntoyhtiön ja palvelutaloyhtiön tavoitteena on asuntojen hyvä kunto ja vuokratason mitoittaminen siten, että yhtiön toiminta on taloudellisesti turvattu. Vuokratäristien määrä ei saa nousta yli 5 %:n vuotuisista vuokratuloista. Asuntoyhtiön on tilinpäätöksensä yhteydessä ilmoitettava kunnalle asuntojen käyttöaste-%, keskimääräinen neliövuokra ja vuokrasaamisten määrä vuoden lopussa. Asuntoyhtiö voi myydä yksittäisiä kiinteistöjä muiden asuintalojen korjausten rahoittamiseksi.

Kunnan omistaman lämpöyhtiön tavoitteena on häiriötön ja edullinen lämmöntuotanto yhtiön palveluja käyttäville kiinteistöille. Yhtiön toimintaan ei saa käyttää kunnan verotuloja.

Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2023

Sote-verouudistuksen yhteydessä kuntien yhteisö- ja ansiotuloveroja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden tehtävien rahoittamiseksi. Siirtymän vuoksi kaikkien kuntien on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Lemin kunnan tuloveroksi muodostuu näin ollen 9,36 %.

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2023 ovat:

vakituinen asuinrakennus	0,53 %
muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,30 %
yleinen veroprosentti	1,40 %
yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %
rakentamaton rakennuspaikka	4,00 %

Talousarvion rakenne

Talousarvio esitetään kunnanvaltuuston käsiteltäväksi siten, että kultakin tulosalueelta esitetään lyhyt tuloslaskelma, jossa sitovat erät ovat toimintatuotot ja toimintakulut (harmaa korotus). Lisäksi esitetään toimintaa kuvaavat perustelut ja tavoitteet.

Kunnan omistamien kiinteistöjen hallinta kuuluu tekniselle lautakunnalle. Muut toimialat ja kiinteistöjen vuokraajat ovat kiinteistöjen käyttäjiä. Kunnossapitona tehtävistä

pienemmistä korjauksista ja ylläpidosta vastaavat tekninen lautakunta ja teknisten palvelujen toimiala.

Henkilöstö

Henkilöstön määrät ilmenevät kunkin tulosalueen tunnuslukuja-taulukosta.

Alijäämän kattaminen edellyttää, että jokainen luonnollisen poistuman mahdollisuus henkilöstörakenteessa tulee pystyä hyödyntämään.

Sisäiset erät

Käyttötalousosa sisältää toimintatuottojen ja toimintakulujen kohdalla oman tulosalueen toiminnan tuotot ja kulut mukaan lukien kunnan tulosityksiköiden välisen ns. sisäisen laskutuksen. Toimintakatteeseen siis vaikuttaa kunkin tulosalueen kohdalla myös myynnit ja ostot kunnan omalta yksiköltä.

Käyttösuunnitelma

Talousarvio on laadittu käyttösuunnitelmatasoisena, mutta mahdollisten muutosten takia toimielinten tulee hyväksyä omat käyttösuunnitelmansa tarkennettuine lukuineen ja tavoitteineen helmikuun 2023 loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmien yhteydessä voidaan edelleen tarkentaa toimielinkohtaista tavoite- ja mittariasetantaa.

Talousarvion sitovuus

Talousarvio sitoo kunnan viranomaisia seuraavasti:

Käyttötalousosa

Kunnanvaltuusto päättää tulosalueiden toimintatuottojen ja toimintakulujen yhteismääristä ja siirroista ko. tasolla sekä mahdollisesta lisämäärärahasta. Vesihuollon tulosalueella sitova määräraha on nettomääräraha. Kuntaliiton talousarviosuosituksen termeillä vesihuollon tulosalue on kohderahoitteinen kirjanpidollinen taseyksikkö ja muut tulosalueet ovat budjettirahoitteisia.

Kukin toimielin päättää käyttösuunnitelmassaan tulosalueen määrärahojen ja tavoitteiden jakamisesta tulosityksiköiden ja kustannuspaikkojen tasolle ja siirroista ko. tasoilla. Toimielin ei voi antaa ylitysoikeutta ilman, että kate ylitykselle osoitetaan saman tulosalueen sisältä.

Toimielimen talousarviovuoden aikana hakemat ja saamat hankerahat, jotka eivät sisälly budjetin tuloarvioon, saadaan lisätä ao. tulosalueen toimintamenoihin ilman kunnanvaltuuston erillistä päätöstä niin, että tulosalueen ulkoiset nettomenot eivät lisäänty.

Tulosityksiköiden sisällä tilien välisistä siirroista päättää ao. toimialajohtaja tai muu toimielimen määräämä viranhaltija. Sisäisiin menoihin merkittyä määrärahaa ei saa käyttää ulkoisiin menoihin

Investointiosa

Investointiosan määrärahoista eri hankkeille päättää kunnanvaltuusto samalla tavoin kuin käyttötalouden tulosalueen määrärahoista.

Lainanottovaltuudet

Vuoden 2023 rahoituslaskelma sisältää mahdollisuuden 350.000 euron pitkäaikaisen lainan ottamiseen.

Kunnanjohtajalla on oikeus maksuvalmiuden turvaamiseksi ja muutenkin hankkeiden rahoittamiseksi ottaa tilapäisrahoitusta enintään 2 milj. euroa (kuntatodistus 1,85 milj. euroa sekä tililimiitti 0,15 milj. euroa), ellei valtuusto erikseen muuta päättä.

Tilivelvolliset viranhaltijat

Tilivelvollinen viranhaltija on kerrottu kunkin tulosalueen nimen yhteydessä suluissa.

KÄYTTÖTALOUSOSA

KUNNANHALLITUS

Yleishallinto

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Yleishallinnon tulosalueelle kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut (hallintopalvelujen toimiala). Toimiala valmistelee ja panee täytäntöön mm. kunnanhallituksen ja -valtuuston päätökset, hoitaa muut yleishallintotehtävät, kaavoituksen, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävät.

Uusi arkistolaki on tulossa vuonna 2023. Uusi lainsäädäntö koskee mm. arkistotoimea ja sen järjestämistä, asiakirjojen laatimista, säilyttämistä ja käyttöä. Julkisen hallinnon tiedonhallinta- ja tietosuojalainsäädäntö on muuttunut ja sähköisen arkistoinnin vaatimukset taustalla.

Tavoitteet:

Tulosalue: Yleishallinto		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Talouden tasapainottaminen	Noudatetaan valtuuston 9.8.2022 hyväksymää tasapainottamisohjelmaa. Kehitetään kustannuslaskentaa.	Tasapainottamisohjelman toteutuminen
Hallintosääntö ja muut ohjeet ajantasaiset	Päivitetään hallintosääntö.	Päivitetty hallintosääntö sekä mahdollisesti muut ohjeet.
Sähköiset käsittelyprosessit	Asianhallinnan sähköisen arkistoinnin ja sähköisen sopimushallinnan kehittäminen	Sujuva arkistointi ja sopimuksien sähköinen hallinnointi säännölliseksi prosessiksi vuoden loppuun mennessä.

Tulosalue: Yleishallinto		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Kehitetään ICT-palveluja	Päivitetään ICT-palvelujen sopimukset kunnan tarpeita vastaavaksi. Kehitetään edelleen sähköisiä palveluja. Teams-ympäristön ja käytön kehittäminen.	Ajantasaiset sopimukset. Toimivat ja tarpeisiin vastaavat ICT-järjestelmät sekä riittävä käytön tuki. Sähköinen asiointimahdollisuus kunnan palveluissa. Kunnan sisäinen viestintä teams:n kautta vuoden 2023 loppuun mennessä.
Konsernitilinpäätös	Konsernitilinpäätös laaditaan uudella ohjelmalla ja raportoidaan Valtiokonttorille ohjelmasta.	Valmis maaliskuun alussa, raportointi hyväksytty 15.04.
Taloussuunnittelu	Uuden taloussuunnitteluohjelman käyttöönotto.	Taloussuunnitteluohjelman käyttöönotto hallintokunnissa kesäkuussa.
Panostetaan hyvinvointiin	Työterveyshuollon toimintasuunnitelma ja työsuojelun toimintasuunnitelma konkretisoidaan toimenpiteiksi ja tuloksia seurataan. Säännölliset kehityskeskustelut. Henkilöstölle tarpeiden mukainen koulutus osaamisen lisäämiseksi.	Toteutuneet työpaikkaselvitykset. Kouluspäivien lukumäärä.
Tiivistetään yhteistyötä muiden alueen kuntien ja organisaatioiden kanssa.	Aktiivinen osallistuminen alueelliseen kehittämiseen.	Toteutuneet hankkeet ja sopimukset.
Kaavoitus	Kuukanniemen yleis- ja asemakaavoituksen valmistuminen vuoden 2023 aikana.	Hyväksytty yleis- ja asemakaava

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnanhallitus					
Yleishallinto					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	590 476	547 630	450 700	452 700	355 100
Tuet ja avustukset	12 112	7 750	9 000	9 000	9 000
Muut toimintatuotot	77 744	112 900	100 000	100 000	0
TOIMINTATUOTOT	680 332	668 280	559 700	561 700	364 100
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-301 961	-313 900	-291 600	-308 700	-314 400
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-81 943	-92 200	-73 900	-75 100	-76 000
Muut henkilösivukulut	-7 432	-12 100	-11 600	-12 100	-12 200
Henkilöstökulut yhteensä	-391 337	-418 200	-377 100	-395 900	-402 600
Palvelujen ostot	-721 951	-790 090	-426 400	-412 800	-412 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 412	-7 600	-5 900	-5 900	-5 900
Muut toimintakulut	-88 043	-110 095	-44 200	-42 400	-42 400
TOIMINTAKULUT	-1 234 743	-1 325 985	-853 600	-857 000	-863 700
TOIMINTAKATE	-554 411	-657 705	-293 900	-295 300	-499 600

Tunnuslukuja

Yleishallinto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Valtuuston kokoukset	9	8	8	8	8
Valtuusto käsitellyt asiat	68	60	60	60	60
Kunnanhallituksen kokoukset	17	16	16	16	16
Kunnanhallituksen käsitellyt asiat	227	215	215	215	215
Henkilöstö yhteensä 31.12., josta	8	6	6	6	6
- vakinaiset	6	6	6	6	6
- sijaiset, määräaikaiset	0	0	0	0	0
- työllistetyt	2	0	0	0	0

Kehittämishankkeet

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Kehittämistyötä pyritään tekemään hyödyntämällä yhteistyö muiden toimijoiden esimerkiksi erilaisten hankkeiden kautta. Maakunnan ja kuntien yhteisiin hankkeisiin osallistutaan Lemin kunnalle sopivien resurssien rajoissa. Kunnan markkinointiin on varattu määräraha ja se on tarkoitettu erityisesti kunnan asukasmäärän lisäämiseksi tähtääviin markkinointihankkeisiin

Kunta on mukana erilaisissa maakunnan ja muiden kuntien hallinnoimissa hankkeissa taloudellisten resurssien puitteissa. Kehitetään kunnan internetsivujen kautta saatavaa matkailuun liittyvää informaatiota. Osallistetaan yrittäjiä em. kehittämiseen. Toteutetaan erilaisia virkistysalueisiin ja -reitteihin liittyviä hankkeita yksin ja yhdessä muiden, esimerkiksi Virkistysalueäätiön, kanssa.

Vahvistamme elinkeinoelämää ja luomme työtä: Uusien yritysten sijoittumista yrityspuistoon tai muualle kunnan alueille/kiinteistöihin edistetään kunnan käytettävissä olevilla keinoilla. Yritysneuvonnan tukemiseksi hankitaan ostopalvelua esimerkiksi Pro-Agrian kautta.

Lemin kunta on 1.1.2023 alkaen mukana TYP-johtajasopimuksessa.

Tavoitteet:

Tulosalue: Kehittämishankkeet		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Edistämme matkailua	Toteutetaan virkistysalueisiin ja -reitteihin liittyviä hankkeita, osallistetaan yrittäjiä	Hankkeiden määrä, toteutuminen
Kehitetään kunnan internet-sivuja	Lisätään informaatiota esim. matkailusta	Internet-sivujen uudistuksen toteutuminen
Vahvistamme elinkeinoelämää ja luomme työtä	Yritysneuvontaa, uusia yrityksiä yrityspuistoon ja muualle kunnan alueille, matala työttömyysaste	Työttömien lkm
Tieverkosto	Yksityisteiden parempi kunto. Yksityisteiden selkeä avustuksen jakoperuste.	Sitova määräraha on 60 000 euroa
Maaseutuyrittäjyys	Tuetaan maaseutuyrittäjiä.	Sitova määräraha on 6 500 euroa

Maaseutuyrittäjien tukemiseen käytettävä määräraha on 6 500 euroa ja muun elinkeinoelämän avustuksiin varataan 1 500 euroa.

Lemin kunta osallistuu ProAgria Etelä-Suomen Voiman merkit-hankkeeseen 1 100 euroalla. Osallistuminen edellyttää muiden kuntien osallistumista hankkeeseen ja rahoitusosuuden sitovuuden nykyiselle tasolle. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa pk-yritysten kilpailukykyä erityisesti elintarvike- ja ruokamatkailualan yritysten osalta ja löytää ratkaisuja sekä uusia mahdollisuuksia tuotteiden ja palvelujen kehittämisessä.

Lemin kunta on tehnyt vuosille 2022-2023 Etelä-Karjalan Yrittäjät ry:n kanssa sopimuksen omistajanvaihdospalvelusta, jota rahoitetaan vuosittain 2 900 eurolla. Etelä-Karjalan Yrittäjien ja Suomen Yrittäjien omistajanvaihdospalvelun tarkoitus on toimia matalan kynnyksen palveluna auttaen yrittäjiä omistajanvaihdoksiin liittyvissä tarpeissa. Palvelun tarkoitus on aktivoida yrittäjiä ja sidosryhmiä keskustelemaan ja pohtimaan aihetta sekä tukea etenkin prosessin alkuvaihetta. Palvelu on omistajavaihdosta suunnittelevien yritysten lisäksi käytettävissä mm. yritystoimintaa ostavien henkilöiden ja yritysten tarkoitukseen. Palvelu on maksuton ja käytettävissä kaikille yrityksille ja henkilöille ja ei edellytä Yrittäjien jäsenyyttä. Palvelulle on valtakunnallinen Suomen Yrittäjät ry:n kuvaus ja materiaalit: <https://www.yrittajat.fi/yrittajajarjesto/nain-vaikutamme/hankkeet/omistajanvaihdoshanke/>

Markkinointia voidaan tehdä hyvin rajallisesti 13 400 euron määrärahan puitteissa. Markkinointitarkoituksessa tehtävät urheilijasponsorointisopimukset rajataan siten, että niitä tehdään vain harkitusti ja vain Lemillä kirjoilla olevien henkilöiden kanssa.

Yksityistieavustuksiin käytettävä määräraha on 60 000 euroa.

Kunta on mukana seuraavissa yhteistyöhankkeissa:

Leader Länsi-Saimaa ry , Viije tähe ratekia, rahoituskausi 2023-2027, rahoitusosuus on 11 100 euroa.

Etelä-karjalan Virkistysaluesäätiö, asukaslukuun perustuva perustoiminnan rahoitusosuus on 1 800 euroa. Sopimus koskee osaltaan ulkoilulain (606/1973) mukaisen ulkoilupalveluiden toteutuksesta Etelä-Karjalan alueella.

Lappeenrannan kaupunki, Lpr-Imatra-kaupunkiseudun kuntayhteistyön rahoitusosuus on 4 500 euroa.

Lappeenrannan kaupunki (LAB-ammattikorkeakoulu, muut kunnat), sopimus Business Mill-toiminnan jatkamisesta vuosille 2022 -2023 rahoitusosuus on 2 700 euroa.

Business Mill -toiminnalla tarkoitetaan osaamis pohjaisille ja kasvuhaluille eteläkarjalaisille yrityksille ja tiimeille sekä Etelä-Karjalaan sijoittautumassa oleville toimijoille tarjottavaa monipuolista ja mahdollistavaa tukea liiketoiminnan kehittämiseen. Business Mill -toiminnassa tarjottavia palveluita ovat Idea, Startti, Kasvu ja Uudistuminen, jotka on kuvattu <https://www.businessmill.fi/palvelumme>.

LAB-Ammattikorkeakoulu ja Länsi-Saimaan kunnat elinvoimahanke 2023-2024 rahoitusosuus on 2 300 euroa/vuosi

Sitowise, Lappeenrannan seudun liikenneturvallisuuskoordinaattori 2022-2023 rahoitusosuus on 1 000 euroa.

Muihin mahdollisiin yhteistyöhankkeisiin vuoden aikana määrärahavaraus on 5 000 euroa.

Kunta varautuu yhden korkeakouluopiskelijan 3-5 kuukauden työllistämiseen. Korkeakouluopiskelijalle on tavoitteena antaa esimerkiksi kehittämiseen liittyvä hanke työtehtäväksi.

Avustuksiin yhteisöille on varattu 2 400 euron tuki yrityksille kesätyöntekijöiden palkkaamiseen.

Lemin kunta on mukana työllisyyttä edistävässä hankkeessa vuosina 2001-2023. Taipalsaaren kunnan hallinnoimassa AKTIV-OIVA -hankkeessa omarahoitusosuus on 15 000 euroa.

	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnanhallitus					
Kehittämishankkeet					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	116	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	13 190	7 800	0	0	0
Muut toimintatuotot	6 819	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	20 124	7 800	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-31 056	-28 900	-5 000	-5 000	-5 000
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-4 614	-4 900	-5 100	-5 100	-5 100
Muut henkilösivukulut	-962	-1 000	-200	-200	-200
Henkilöstökulut yhteensä	-36 632	-34 800	-10 300	-10 300	-10 300
Palvelujen ostot	-36 312	-59 670	-59 200	-36 600	-34 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 666	-2 000	0	0	0
Avustukset	-62 989	-50 000	-75 400	-65 400	-65 400
Muut toimintakulut	-657	-1 000	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-143 255	-147 470	-144 900	-112 300	-109 900
TOIMINTAKATE	-123 131	-139 670	-144 900	-112 300	-109 900

Sosiaali- ja terveystaloudet

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaa Eksote 31.12.2022 saakka. Eksoten toiminta siirtyy 1.1.2023 hyvinvointialueelle.

Tulosalueella on 1.1.2023 alkaen kotouttamisen ja maahanmuuton yhteistoiminta.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut järjestää Lappeenrannan kaupunki vastuukuntaperiaatteella. Ympäristöterveydenhuollon palveluihin kuuluvat eläinlääkintähuolto, terveysvalvonta, ympäristönsuojelu ja maa-ainesluvat. Tulosalueelle kirjataan myös Lemin kunnan alueella tavattujen ja kiinniotettujen löytöeläinten hoidosta aiheutuvat kustannukset.

Tavoitteet:

Tulosalue: Sosiaali- ja terveystaloudet		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Säilytetään lähi sote-palvelut	Taataan kuntalaisille mahdollisuudet lähipalveluihin	

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnanhallitus					
Sosiaali- ja terveystaloudet					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	99 221	83 700	0	0	0
Tuet ja avustukset	1 676	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	100 897	83 700	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	0	0	0	0	0
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-99 221	-83 700	-4 000	-4 000	-4 000
Henkilöstökulut yhteensä	-99 221	-83 700	-4 000	-4 000	-4 000
Palvelujen ostot	-11 272 916	-11 630 600	-164 800	-164 800	-164 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	38	0	0	0	0
Avustukset	4 189	-179 000	0	0	0
Muut toimintakulut	-700	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-11 368 609	-11 893 300	-168 800	-168 800	-168 800
TOIMINTAKATE	-11 267 712	-11 809 600	-168 800	-168 800	-168 800

		Muutettu				
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	
Kunnanhallitus						
Kunnanhallitus YHTEENSÄ						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	689 813	631 330	450 700	452 700	355 100	
Tuet ja avustukset	26 978	15 550	9 000	9 000	9 000	
Muut toimintatuotot	84 563	112 900	100 000	100 000	0	
TOIMINTATUOTOT	801 353	759 780	559 700	561 700	364 100	
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-333 018	-342 800	-296 600	-313 700	-319 400	
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-185 778	-180 800	-83 000	-84 200	-85 100	
Muut henkilösivukulut	-8 394	-13 100	-11 800	-12 300	-12 400	
Henkilöstökulut yhteensä	-527 190	-536 700	-391 400	-410 200	-416 900	
Palvelujen ostot	-12 031 179	-12 480 360	-650 400	-614 200	-611 800	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40 039	-9 600	-5 900	-5 900	-5 900	
Avustukset	-58 800	-229 000	-75 400	-65 400	-65 400	
Muut toimintakulut	-89 399	-111 095	-44 200	-42 400	-42 400	
TOIMINTAKULUT	-12 746 607	-13 366 755	-1 167 300	-1 138 100	-1 142 400	
TOIMINTAKATE	-11 945 254	-12 606 975	-607 600	-576 400	-778 300	

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vaalit

Palvelusuunnitelma:

Kunta vastaa keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden. 2023 toimitetaan eduskuntavaalit sunnuntaina 2.4. ja ennakoäänestys kotimaassa 22.-28.3. Vuonna 2024 toimitetaan Presidentinvaali ja Europarlamenttivaalit ja vuonna 2025 Alue- ja kuntavaalit.

Tavoitteet:

Tulosalue: Vaalit		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tarvoitearvo
Lähipalveluja parannetaan ja säilytetään	Äänestyspaikkoja ei vähennetä ja koti- ja laitosäänestys säilyy	Kaksi äänestyspaikkaa

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Keskusvaalilautakunta					
Vaalit					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	0	0	5 000	10 000	5 000
Tuet ja avustukset	3 276	1 500	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	3 276	1 500	5 000	10 000	5 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-7 492	-6 200	-1 800	-14 000	-14 000
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-477	0	-400	-600	-600
Muut henkilösivukulut	-97	-200	0	-500	-500
Henkilöstökulut yhteensä	-8 066	-6 400	-2 200	-15 100	-15 100
Palvelujen ostot	-6 059	-2 720	-1 300	-2 400	-3 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-689	-600	-300	-500	-500
Muut toimintakulut	0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
TOIMINTAKULUT	-14 815	-10 720	-4 800	-19 000	-19 700
TOIMINTAKATE	-11 539	-9 220	200	-9 000	-14 700

Tunnuslukuja

Vaalit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
	Kuntavaalit	Aluevaalit	Eduskuntavaalit	Presidentin- vaali/Euoparla- menttivaalit	Alue- ja kuntavaalit
Kokoukset	12	4	4	-	12
Käsitellyt asiat	-	-	-	-	-
Äänioikeutettuja	2340	-	-	-	-
Äänestysprosentti	58,6	-	-	-	-

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastus- ja arviointitoimi

Palvelusuunnitelma:

Tarkastuslautakunnan tehtävät jakautuvat kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: arviointitiedon tuottaminen valtuustolle, kuntalaisille ja kuntakonsernille toiminnan kehittämiseksi ja päätöksenteon tueksi, hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Arviointikertomuksessa arvioidaan vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään Kuntalain 14 luvun 121 §:ssä ja kunnan hallintosäännön 9 luvussa ulkoisesta valvonnasta.

Syksyllä 2022 koko suunnittelukauden ajan tilintarkastusyhteisönä aloittaa ulkoisessa tarkastuksessa BDO Oy. Talouden tasapainottamistoimenpiteenä vuoden 2023 kokouspalkkiot puolitetaan.

Tavoitteet:

Tulosalue: Tarkastus- ja arviointitoimi		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tarvoitearvo
	Vierailut arvioinnin alaisiin toimipaikkoihin	
	Arvioinnin ja arviointimenetelmien sisällöllinen kehittäminen	
Talouden tasapainotus	Arvioidaan talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella	
Arviointikertomus	Lautakunnan kokouksessa käsitelty arviointikertomus määräaikaan mennessä	Riittävän ajoissa ennen valtuuston kokousta

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tarkastuslautakunta					
Tarkastus- ja arviointitoimi					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-3 545	-4 200	-2 100	-4 200	-4 200
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-172	0	0	0	0
Muut henkilösivukulut	-19	-100	0	-200	-200
Henkilöstökulut yhteensä	-3 736	-4 300	-2 100	-4 400	-4 400
Palvelujen ostot	-5 882	-7 750	-6 500	-6 700	-6 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7	0	-100	-100	-100
Muut toimintakulut	0	-200	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-9 625	-12 250	-8 700	-11 200	-11 200
TOIMINTAKATE	-9 625	-12 250	-8 700	-11 200	-11 200

Tunnuslukuja

Tarkastuslautakunta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kokoukset	9	5	6	6	6
Käsitellyt asiat	27	15	15	15	15
Tilintarkastuspäivät	-	-	8	8	8

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen hallinto

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon vaikuttavuus perustuu sujuvaan yhteistyöhön johtavien virkamiesten, toimielinten ja yhteistyötahojen kanssa. Sivistystoimen hallinnossa valmistellaan ja toimeenpannaan sivistyslautakunnan päätöksiä. Lisäksi huolehditaan suunnittelusta, talous- ja hallintopalveluista, tulosalueen sopimuksista sekä muista sivistystoimen hallintotehtävistä.

Tavoitteena on laadukkaiden opetus-, varhaiskasvatus-, kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tuottaminen joustavasti ja taloudellisesti. Sivistyspalvelujen suunnittelussa otetaan ennakoivasti huomioon mahdolliset oppilasmäärän muutokset ja pidetään Lemi houkuttelevana kuntana tarjoamalla laadukkaita sivistyspalveluja.

Tavoitteet

Tulosalue: Sivistyspalveluiden hallinto		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Hyvinvointi: Toimiva sivistyksen hallinto	keskusteleva lautakuntatyöskentely, osaava henkilöstö, hyvin valmistellut kokousasiat	Itsearviointi

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Sivistystoimen hallinto					
Hallinto					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-24 101	-43 000	-2 700	-5 500	-5 500
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-6 917	-10 100	-1 000	-1 100	-1 100
Muut henkilösivukulut	-675	-1 500	0	-200	-200
Henkilöstökulut yhteensä	-31 692	-54 600	-3 700	-6 800	-6 800
Palvelujen ostot	-3 083	-7 670	-1 500	-1 800	-1 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-497	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-12 590	-16 730	-7 400	-7 200	-7 200
TOIMINTAKULUT	-47 862	-79 000	-12 600	-15 800	-15 800
TOIMINTAKATE	-47 862	-79 000	-12 600	-15 800	-15 800

Tunnuslukuja

Sivistyspalveluiden hallinto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kokoukset	8	8	8	8	8
Käsitellyt asiat	61	60	60	60	60

Muut opetuspalvelut

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Muut opetuspalvelut tulosalue eli vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus mahdollistavat kuntalaisten elinikäisen oppimisen. Palvelut tukevat kuntalaisten sosiaalista, henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Tulosalueeseen kuuluvat kansalaisopisto ja taiteen perusopetus.

Toimintaa järjestetään Savitaipaleen kansalaisopiston, Savitaipaleen musiikkikoulun ja Lappeenrannan taiteen perusopetusta antavien yksiköiden kanssa solmittujen sopimusten perusteella talousarviomäärärahojen puitteissa.

Määrärahoja pyritään kohdentamaan siten, että taiteen eri osa-alueiden kattavuus on mahdollisimman laaja. Kansalaisopisto kysyy asiakaspalautetta kuntalaisilta toiminnan kehittämiseksi.

Tavoitteet:

Tulosalue: Muut opetuspalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Monipuoliset harrastusmahdollisuudet	Sujuva yhteistyö kansalaisopiston ja taiteen perusopetusta järjestävien kanssa, harrastusmahdollisuuksien monipuolisuus	Kurssien määrät, opetustuntien määrät, opiskelijamäärät

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Muut opetuspalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	-22 492	-40 000	-44 400	-44 400	-44 400
TOIMINTAKULUT	-22 492	-40 000	-44 400	-44 400	-44 400
TOIMINTAKATE	-22 492	-40 000	-44 400	-44 400	-44 400

Tunnuslukuja

Muut opetuspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kansalaisopiston opetustunnit	1278	1315	1315	1315	1315
Kansalaisopiston netto-opiskelijat	206	-	300	300	300
Kansalaisopiston kurssit					
- Koulukeskuksen opetusryhmät	18	18	18	18	18
- Kuukanniemen opetusryhmät	8	8	8	8	8
- Kädentaitojen ryhmät	7	7	7	7	7
- Liikuntaryhmät	18	18	18	18	18
- Kieliryhmät	4	4	4	4	4
Savitaipaleen musiikkikoulun oppilaat	-	15	15	15	15
Savitaipaleen musiikkikoulu/konsertit	0	1	1	1	1
Lappeenrannan musiikkiopiston oppilaat	-	5	10	10	10
Lappeenrannan tanssiopiston oppilaat	-	10	10	10	10
Lappeenrannan kuvataidekoulun oppilaat	-	2	2	2	2

Perusopetuspalvelut

(tilivelvollinen: rehtori)

Palvelusuunnitelma:

Opetuspalvelujen tehtävänä on järjestää laadukasta ja oppilaslähtöistä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen pedagoginen jatkumo taataan mm. yhteisillä koulutuksilla, hankkeilla ja laatutyön avulla.

Tulosalueeseen kuuluvat koulujen yhteiset palvelut, Kuukanniemen koulu, Koulukeskus, sekä koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta.

Kaiken toiminnan keskiössä on oppilas. Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö toimii hyvän oppilastuntemuksen ja positiivisen pedagogiikan myötä lasten ja nuorten parhaaksi. Onnistuminen tässä tehtävässä luo parhaat mahdollisuudet eheälle kasvulle ja perheiden hyvinvoinnille.

Tuen tarve, psyykinen kuormitus ja jopa oppimisvaje on osalla lapsia ja nuoria lisääntynyt pandemia-aikana ja näitä vaikutuksia puretaan vielä monen vuoden ajan. Olennessa osassa psykososiaalisten palvelujen tarjoajana on Eksote ja hyvinvointialue, mikä vaatii jatkuvaa yhteydenpitoa ja palveluresursseista kiinni pitämistä.

Suurin kustannuserä perusopetuksessa koostuu henkilöstömenoista. Opetusryhmien määrät pysyvät vuonna 2023 samoina kuin 2022, mikä tarkoittaa, että opettajien määrää ei ole tarpeen lisätä. Sivistystoimen hallinnosta on siirretty koulusihteerin ja rehtorin palkat kokonaisuudessaan perusopetuspalveluihin. ICT-toimintoihin liittyvissä kuluissa on merkittävää kasvua.

Tavoitteet

Tulosalue: Perusopetuspalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Hyvinvoiva, innostunut ja koulutus- ja kehittämismyönteinen henkilöstö	Henkilöstöä koulutetaan koulutussuunnitelman mukaisesti	Kehityskeskustelut ja koulutussuunnitelmat laaditaan 100 %:sti
Kehitetään toimintaa ja palveluja kuntalaisten hyväksi	Osallistutaan aktiivisesti hankkeisiin	Hankkeiden monipuolisuus ja määrä
Tasavertainen ja laadukas opetus kaikille	Toiveiden mukainen jatko-opintopaikka, opetuksen laatu tasavertainen yksiköstä huolimatta	Jatko-opintoihin sijoittuminen, kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö, KarVin arviointien tulokset

Tulosalue: Perusopetuspalvelut		
Huoltajien ja oppilaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien tukeminen	Lisätään vuorovaikutusta ja yhteistyötä sidosryhmien välillä	Kyselyt, vanhempainiltojen ja -tapaamisten määrä, oppilaskunnan kokoontumisten määrä
Kehitetään henkilöstön toimintatapoja yhteisten arvojen pohjalta ja ideoidaan uutta	Henkilöstö toimii yhteisten arvojen mukaisesti ja on halukas osallistumaan päätöksentekoon	Kehityskeskusteluiden määrä, koulutussuunnitelmat, opettajatiimien toiminta, kehittämishankkeiden määrä
Kiinteistöjen ja oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuuden tukeminen	Seurataan terveellisyttä ja turvallisuutta aktiivisesti, sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti	Kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet, terveydenhuollon palaute, sisäilmatyöryhmän kokoontumisten määrä

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Perusopetuspalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	104 184	86 500	83 300	68 300	65 300
Maksutuotot	16 080	15 000	15 000	16 000	16 000
Tuet ja avustukset	170 127	112 300	59 800	15 100	15 100
Muut toimintatuotot	-1 612	7 500	7 500	6 500	6 500
TOIMINTATUOTOT	288 780	221 300	165 600	105 900	102 900
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 871 100	-1 684 200	-1 686 600	-1 651 000	-1 711 500
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-335 827	-300 000	-352 200	-346 000	-356 300
Muut henkilösivukulut	-63 259	-58 300	-59 800	-58 000	-60 400
Henkilöstökulut yhteensä	-2 270 186	-2 042 500	-2 098 600	-2 055 000	-2 128 200
Palvelujen ostot	-1 008 114	-1 121 550	-1 094 700	-1 079 500	-1 087 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 687	-77 600	-84 200	-77 700	-77 700
Avustukset	-120	-200	-100	-100	-100
Muut toimintakulut	-383 745	-380 090	-461 600	-439 400	-427 300
TOIMINTAKULUT	-3 761 852	-3 621 940	-3 739 200	-3 651 700	-3 721 000
TOIMINTAKATE	-3 473 072	-3 400 640	-3 573 600	-3 545 800	-3 618 100

Tunnuslukuja

Perusopetuspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kuukkanniemen koulu, oppilaat 20.9.	115	107	105	100	99
Koulukeskus, 1-6 lk oppilaat 20.9.	129	128	122	114	110
Koulukeskus, 7-9 lk oppilaat 20.9.	103	117	116	123	124
Yhteensä oppilaat	347	352	343	337	333
Iltapäivätoimintaan osall. oppilaat 20.9.	26	29	24	24	24
Henkilöstö					
- Luokanopettajat	14	14	13	13	13
- Erityisopettajat	3,5	3,5	4	4	4
- Aineenopettajat	11	11	11	11	11
- Koulunkäynnin- ja ip-toiminnanohjaajat	9	9	9	11	11
- Hallinto	1,5	1,5	2	2	2
- Määräaikaiset ohjaajat	6	6	5	4	4

Varhaiskasvatuspalvelut

(tilivelvollinen: varhaiskasvatusjohtaja)

Palvelusuunnitelma

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Palveluja ja toimintatapoja kehitetään varhaiskasvatuslain mukaisesti ja lapsivaikutusten arviointi ohjaa päätöksentekoa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on julkaissut perusteet ja suositukset varhaiskasvatuksen laadun arviointiin ja näitä laatuindikaattoreita käytetään kunnan varhaiskasvatuksen arvioinnin ja kehittämisen työvälineinä. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen ja varhaiskasvatuksen laadun arviointi on systemaattista, tavoitteellista, jatkuvaa ja johdettua. Henkilöstön kanssa kehitetään yhtenäisiä toimintatapoja ja luodaan menetelmiä varhaiskasvatuksen arjen arviointiin.

Tulosalueelle kuuluvat varhaiskasvatuksen hallinto, lasten päiväkotihoito, lasten esiopetus ja muu lasten päivähoito. Vuosina 2021–2024 kunta on valikoitunut kaksivuotisen esiopetuksen kokeilukunnaksi.

Osana hallituksen kansalaisten ostovoimaa tukevia toimenpiteitä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan 1.8.2023 alkaen 70 milj. eurolla. Varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoidaan yhteisöveron kuntien jako-osuutta korottamalla. Kunnille turvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä koituvat kustannukset. Koska kunnilla ei ole lakiperusteista velvoitetta järjestää varhaiskasvatusta turvapaikanhakijoille, paperittomille tai tilapäistä suojelua saaville, kunnille syntyviä varhaiskasvatuksen kustannuksia on tarkoitus korvata valtionavustuksella toteuman mukaisesti. Syyskuksi 2022 valmistellaan budjettilakina hallituksen esitys opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muuttamisesta, jonka nojalla kunnille maksetaan avustuksia kotikunnattomien lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseksi.

Palvelualueen suurin menoerä ovat henkilöstömenot eli työntekijöiden palkat. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset (1.3.2023) vähentävät tulevaisuudessa varhaiskasvatuksesta kerättäviä asiakasmaksuja.

Varhaiskasvatuksen koulutuksellinen pääpaino oli vuonna 2022 henkilöstön osaamisen ja yhtenäisen toimintakulttuurin sekä varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisen arvioinnin kehittäminen. Nämä tavoitteet jatkuvat myös vuonna 2023. Lisäksi toiminnan strateginen painopiste on vuonna 2022-2023 henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen, jolla on suorat vaikutukset varhaiskasvatuksen laatuun.

Tavoitteet

Tulosalue: Varhaiskasvatuspalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin takaaminen	Lasten ja perheiden hyvinvoinnin takaaminen	LTH-tutkimus ja hyvinvointisuunnitelman
Varhaiskasvatuksen laadukkuus ja yhtenäisyys	Taataan laadukas varhaiskasvatus yksiköstä huolimatta	Laatuindikaattorit, varhaiskasvatussuunnitelman
Asiakastyytyväisyys (1-5)	3-4	Asiakastyytyväisyyskysely, saatu palaute
Hyvinvoiva ja kouluttautuva henkilöstö	Pidetään kehityskeskusteluja henkilöstön kanssa, minimoidaan sairauspoissaolot	Sairauspoissaolojen lkm, kehityskeskusteluiden lkm, koulutuksiin osallistumisten lkm
Kustannustehokasta toimintaa		Talousarvion toteutuminen

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Varhaiskasvatuspalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	135 966	136 500	97 000	105 000	105 000
Tuet ja avustukset	138 913	170 500	113 500	0	0
Muut toimintatuotot	250	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	275 129	307 000	210 500	105 000	105 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 035 623	-1 155 150	-1 179 300	-1 089 200	-1 054 200
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-207 321	-224 600	-232 600	-217 600	-211 500
Muut henkilösivukulut	-35 500	-39 900	-41 900	-38 500	-37 200
Henkilöstökulut yhteensä	-1 278 444	-1 419 650	-1 453 800	-1 345 300	-1 302 900
Palvelujen ostot	-397 213	-471 090	-454 900	-438 400	-443 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 468	-31 900	-24 400	-24 400	-24 600
Avustukset	-94 672	-86 000	-129 500	-129 700	-129 700
Muut toimintakulut	-104 647	-102 805	-117 900	-113 800	-114 000
TOIMINTAKULUT	-1 895 444	-2 111 445	-2 180 500	-2 051 600	-2 014 200
TOIMINTAKATE	-1 620 316	-1 804 445	-1 970 000	-1 946 600	-1 909 200

Tunnuslukuja

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Esiopetus / Kokeilu					
Esiopetuksen oppilaat 5v.	34	30	30	0	0
Esiopetuksen oppilaat 6v.	-	34	34	30	26
Varhaiskasvatus					
Esiop. täydentävä varhaiskasvatus	-	48	48	48	48
Varhaiskasvatus päiväkodissa	-	71	71	71	71
Henkilöstö					
varhaiskasvatuksen opettajat	12	12	12	12	12
varhaiskasvatuksen erityisopettajat	1	1	1	1	1
varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	19	19	19	19	19
varhaiskasvatuksen hanketyöntekijä	1	2	2	0	0
varhaiskasvatuksen hallinto	1	1	1	1	1
kesätyöllistetyt nuoret, lkm	-	7	7	7	7

Kirjastopalvelut

(tilivelvollinen: Hyvinvointikoordinaattori)

Palvelusuunnitelma:

Kirjastopalvelujen tehtävänä on järjestää kirjastopalveluja kuntalaisille ja siten tukea kuntalaisten henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kirjasto on kuntalaisten kulttuuri- ja tietokeskus, joka tarjoaa mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja elämänlaadun edistämiseen. Kirjaston kokoelmaan kuuluu kirjoja, lehtiä, av-aineistoa kuten musiikkia ja elokuvia, äänikirjoja sekä monenlaisia verkkokirjaston kautta käytettäviä e-aineistoja. Kirjaston aineistot ovat maksutta asiakkaiden käytössä. Internetin kautta kokoelmaan on pääsy mistä tahansa. Lemin kirjasto on osana Etelä-Karjalan Heili-kirjastoa.

Vuonna 2021 rakennuksessa aloitti hankerahoituksella kaikille avoimen asukastilan toiminta. Kirjasto on mukana myös tämän toiminnan kehittämisessä. Asukastilaa voidaan hyödyntää kirjaston tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Kirjastossa ja asukastilassa on kunnan digitukitoiminta. Talouden tasapainottamistoimenpiteenä vuonna 2023 kirjaston kirjamäärärahoja ja lehtimäärärahoja on vähennetty.

Tavoitteet

Tulosalue: Kirjastopalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Asiakaslähtöiset kirjastopalvelut	Kuunnellaan asiakkaiden toiveita ja palautetta	Asiakastoiveiden toteutuminen, saatu asiakaspalaute, käynnit/asukas
Monipuolinen ja ajankohtainen tarjonta	Huomioidaan kaikki kuntalaiset	Muut lainaukset/asukas, e-lainat/asukas, liikuntavälinelainausta/vuosi
Toimialojen yhteistyön kehittäminen	Kiinnitetään erityishuomiota lasten kirjastotyöhön ja koulu-yhteistyön kehittämiseen	Koulun kirjastokäyntien lkm
Kustannustehokas toiminta	Kirjastopalveluiden järjestäminen talousarvion mukaisesti	Tilinpäätös, kustannukset/asukas
Hyvinvoiva henkilöstö	terveelliset työolosuhteet, hyvä työyhteisö	Sairauspoissaolojen lkm, kehityskeskusteluiden lkm
Koulutettava henkilöstö	Osallistutaan täydennyskoulutuksiin ja Heili-kirjastojen yhteisiin kokouksiin	Koulutusten lkm
Kirjastotilojen kehittäminen	Toteutetaan uudistus- ja korjaustoimenpiteitä	Toimenpiteiden lkm
Kirjaston aukioloajat	Hyödynnetään aukioloaikoja kunnan palveluiden saavutettavuudessa myös kunnanviraston aukioloaikojen ulkopuolella	Aukioloajat

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Kirjastopalvelut					
Kirjastotoimi					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 891	0	1 000	1 000	1 000
Maksutuotot	414	400	400	400	400
Tuet ja avustukset	0	3 400	4 200	0	0
Muut toimintatuotot	0	1 000	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 305	4 800	5 600	1 400	1 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-63 013	-69 000	-59 100	-33 500	-34 700
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-16 227	-15 900	-13 300	-8 900	-9 100
Muut henkilösivukulut	-2 213	-2 300	-2 000	-1 000	-1 000
Henkilöstökulut yhteensä	-81 453	-87 200	-74 400	-43 400	-44 800
Palvelujen ostot	-33 637	-34 070	-31 000	-29 100	-29 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 898	-19 300	-18 300	-18 300	-24 800
Muut toimintakulut	-25 038	-18 045	-27 000	-26 300	-26 400
TOIMINTAKULUT	-159 025	-158 615	-150 700	-117 100	-125 300
TOIMINTAKATE	-156 720	-153 815	-145 100	-115 700	-123 900

Tunnuslukuja

Kirjastopalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm	2	3	3	3	3
Kustannukset €/asukas	54	54	54	53	53
Lainaukset/asukas	10	10	10	10	10
Käynnit/asukas	3	3	3	4	4
Tapahtumat, lkm	1	1	3	3	3
Kokonaislainausten määrä/v	30 742	31 000	32 000	32 000	32 000
Fyysiset käynnit/v	9 162	10 000	10 000	10 000	10 000
Verkkokäynnit	14 891	15 000	15 000	15 000	15 000
Näyttelyt	0	3	3	3	3
Koululuokkavierailut	-	50	53	53	53
Kirjalaatikot Kn koulu	-	10	11	11	11
Liikuntavälinelainat	-	56	60	60	60

Vapaa-aikapalvelut

(tilivelvollinen: hyvinvointikoordinaattori)

Palvelusuunnitelma:

Vapaa-aikapalvelut käsittävät kuntalaisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia tukevia palveluita, kuten liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut. Toimintoihin sisältyvät muun muassa ennalta ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyön eri muotoja, liikuntapaikkatarjonta, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuriavustukset.

Vapaa-aikapalvelujen tehtävänä on tuottaa ja kehittää toimintoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Vaalia paikallista kulttuuriperinnettä ja tukea niin lasten, nuorten, aikuisväestön kuin ikäihmisten monipuolista harrastamista.

Tietoa toiminnoista ja tapahtumista välitetään jakamalla kuntalaisille, Lemin yrityksille ja kesäasukkaille kunnan kotisivujen, Facebookin, järjestökirjeiden ja tiedotteiden kautta.

Tavoitteet

Tulosalue: Vapaa-aikapalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
	Lemin kesälehti	Valmistuu toukokuussa
Monipuoliset liikunta- ja virkistysmahdollisuudet	Liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia on tarjolla kaikenikäisille	Liikuntapaikkojen ja luontoreittien lukumäärä (lipas)
Nuorisovaltuusto	Vahvistetaan nuorten osallistumista	Kokousten määrä, aloitteet, kannanotot
Palveluiden järjestäminen itsenäisesti ja yhteistyökumppaneiden kanssa	hyödynnetään hankkeita ja järjestetään kuntalaisille aktiviteetteja	Järjestöavustukset, hankkeiden raportointi, asukastilan varaukset
Hyvinvoivat nuoret	Kotikunnassa viihtyvät nuoret, nuorisotyön monipuolinen kehittäminen	Nuorisotilan kävijämäärät, nuorisotyön tapahtumat, palautekyselyt, hyvinvointikertomus
	Nuorten vaellusretki	Järjestetään syyslomalla
Muut ikäryhmät	Alhaiset sotemenot, alhainen työttömyys, hankkeiden hyödyntäminen	Työttömyysaste, aloitteiden määrä ja toimenpiteet, hankeraportointi, hyvinvointikertomus

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Vapaa-aikapalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	14 854	17 000	16 000	16 000	16 000
Tuet ja avustukset	50 070	68 923	17 500	17 500	17 500
Muut toimintatuotot	11 778	19 110	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	76 702	105 033	33 500	33 500	33 500
Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-94 640	-131 300	-91 700	-93 600	-94 900
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-21 144	-25 900	-18 700	-19 000	-19 200
Muut henkilösivukulut	-3 016	-4 600	-3 200	-3 200	-3 200
Henkilöstökulut yhteensä	-118 800	-161 800	-113 600	-115 800	-117 300
Palvelujen ostot	-64 878	-69 220	-76 900	-77 200	-77 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 049	-15 390	-13 200	-12 900	-12 900
Avustukset	-24 300	-31 700	-32 900	-32 900	-32 900
Muut toimintakulut	-49 795	-40 760	-40 000	-39 200	-39 300
TOIMINTAKULUT	-272 822	-318 870	-276 600	-278 000	-279 600
TOIMINTAKATE	-195 297	-213 837	-243 100	-244 500	-246 100

Tunnuslukuja

Vapaa-aikapalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm			1	1	1
Nuorisovaltuuston kokoukset, kpl	3	4	4	4	4
Liikunta, avustusta saaneet yhteisöt	6	7	8	8	8
Nuoriso, avustusta saaneet yhteisöt	4	4	4	4	4
Nuorisotilan aukiolo, pv/v	-	126	126	130	130
Nuorisotiläkäynnit, lkm/v	-	1600	1600	1600	1600
Nuoriso, hankkeiden määrä	4	2	1	1	1
Kulttuuri, avustusta saaneet yhteisöt	7	7	6	6	6

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyslautakunta					
Sivistyslautakunta YHTEENSÄ					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	120 929	103 500	100 300	85 300	82 300
Maksutuotot	152 460	151 900	112 400	121 400	121 400
Tuet ja avustukset	359 110	355 123	195 000	32 600	32 600
Muut toimintatuotot	10 416	27 610	7 500	6 500	6 500
TOIMINTATUOTOT	642 915	638 133	415 200	245 800	242 800
Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-3 088 476	-3 082 650	-3 019 400	-2 872 800	-2 900 800
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-587 436	-576 500	-617 800	-592 600	-597 200
Muut henkilösivukulut	-104 663	-106 600	-106 900	-100 900	-102 000
Henkilöstökulut yhteensä	-3 780 575	-3 765 750	-3 744 100	-3 566 300	-3 600 000
Palvelujen ostot	-1 529 416	-1 743 600	-1 703 400	-1 670 400	-1 683 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-154 599	-144 190	-140 100	-133 300	-140 000
Avustukset	-119 092	-117 900	-162 500	-162 700	-162 700
Muut toimintakulut	-575 816	-558 430	-653 900	-625 900	-614 200
TOIMINTAKULUT	-6 159 497	-6 329 870	-6 404 000	-6 158 600	-6 200 300
TOIMINTAKATE	-5 515 759	-5 691 737	-5 988 800	-5 912 800	-5 957 500

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tekninen hallinto

(tilivelvollinen: tekninen johtaja)

Palvelusuunnitelma:

Teknisen hallinnon tulosalueelle sisältyvät teknisten palvelujen toimialan kokous ja muut hallinnon yleiset kulut. Yhdyskuntasuunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävän vaikutusten arviointiin perustuen kehittää Lemin kuntaa kestävän kehityksen periaatteella. Kunnan on voitava osoittaa laadukkaita rakennuspaikkoja kaava-alueilla ja edistettävä myös haja-asutusalueen rakentamismahdollisuuksia.

Teknisen lautakunnan alaiset palvelut ovat merkittävässä roolissa kunnan valmiussuunnittelussa, jossa tavoitteena on turvata kunnan toiminnalle tärkeät palvelut mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa. Tämä vaatii myös yhteistyötä toimialojen välillä.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on käsitellä lupahakemukset kohtuullisessa ajassa, sekä panostaa valvonnassa ohjauksen laatuun. Ennakoivalla ohjauksella pyritään vähentämään rakentamisen virheitä.

Tavoitteet

Tulosalue: Hallinto		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Toimiva tekninen hallinto	Keskusteleva lautakuntatyöskentely, osaava/koulutettu henkilöstö, hyvin valmistellut kokousasiat	Itsearviointi
Rakennuslupahakemusten käsittely	Käsitellään rakennuslupahakemukset kohtuullisessa ajassa	Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tekninen lautakunta					
Hallinto					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	30 040	30 000	30 000	30 000	30 000
Maksutuotot	39 420	37 840	37 500	37 500	37 500
Tuet ja avustukset	505	500	500	500	500
TOIMINTATUOTOT	69 964	68 340	68 000	68 000	68 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-173 950	-193 010	-182 200	-188 500	-190 700
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-38 358	-41 800	-36 200	-36 800	-37 100
Muut henkilösivukulut	-5 675	-6 600	-6 300	-6 700	-6 800
Henkilöstökulut yhteensä	-217 983	-241 410	-224 700	-232 000	-234 600
Palvelujen ostot	-38 108	-61 140	-68 700	-69 300	-69 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 230	-400	-1 000	-1 000	-1 000
Muut toimintakulut	-16 935	-23 590	-26 100	-24 900	-25 000
TOIMINTAKULUT	-274 256	-326 540	-320 500	-327 200	-329 700
TOIMINTAKATE	-204 292	-258 200	-252 500	-259 200	-261 700

Tunnuslukuja

Tekninen hallinto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kokoukset	9	8	8	8	8
Käsitellyt asiat	68	60	60	60	60
Henkilöstö	3	3	3	3	3
Rakennusluvut	44	-	35	-	-
josta uudet rakennukset	32	-	25	-	-
Toimenpideluvat	22	-	20	-	-
Ilmoitusluvut	35	-	30	-	-
Suunnittelutarve- ja poikkeam isratkaisut	6	-	3	-	-
Tarkastukset ja katselmukset	95	-	80	-	-
Ylimääräiset katselmukset	15	-	10	-	-
Aloituskokoukset	4	-	5	-	-

Kiinteistötoimi ja tukipalvelut

(tilivelvollinen: tekninen johtaja)

Palvelusuunnitelma:

Ympäristönhoidon tehtävänä on hoitaa luonnon-, viherympäristöjä sekä ehkäistä ympäristöongelmien syntymistä. Ympäristönsuojelun yleiset tehtävät eli ympäristön tilan seuranta sekä ympäristön tilan ja luonnonsuojelun edistäminen.

Liikenneväylien osalta tavoitteena on ihmisten ja ajoneuvojen liikkuminen turvallisesti muita ihmisiä ja luontoa häiritsemättä. Kunnan hoitama tiestö ja kevyen liikenteen väylät pidetään kunnossa kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina.

Sisäisen palvelutoiminnan tavoitteena on pitää laadukas konekanta ja riittävä materiaalivarasto rutiinitehtävien hoitamiseksi. Koneiden toimintavarmuuden pitää olla hyvä eivätkä korjauskustannukset saa olla kohtuuttomat. Varastosta täytyy löytyä tarvikkeet mm. ennalta arvaamattomien vesi- ja viemäriinjojen korjauksiin.

Kunnan omistamien kiinteistöjen hallinta kuuluu tekniselle lautakunnalle ja muut toimialat ja kiinteistöjen vuokraajat ovat ainoastaan kiinteistöjen käyttäjiä. Kiinteistöjen rakentamisesta ja peruskorjaamisesta päätetään vuosittain talousarviossa. Kiinteistöt pidetään käyttökunnossa ja pyritään estämään ennakolta suurien korjauskustannusten synty. Kunnossapitona tehtävistä korjauksista ja ylläpidosta vastaavat tekninen lautakunta ja teknisten palvelujen toimiala tämän tulosalueen määrärahoilla. Tulosalueelle kuuluvat myös kunnan ruoka- ja siivouspalvelut.

Maa- ja metsätilojen avulla tarjotaan kuntalaisille hyviä virkistysmahdollisuuksia metsäntuottoa unohtamatta. Kaavoituksella tehostetaan alueiden käyttöä. Metsänhoitotoimenpiteitä tehtäessä otetaan huomioon kuntalaisen virkistysmahdollisuudet ja luonto. Puistot ja yleiset alueet pidetään viihtyisinä ja toimivina. Leikkikentät, laiturit, matonpesupaikat ja venepaikat pidetään käyttökelpoisina ja siisteinä koko kesän.

Tavoitteet:

Tulosalue: Kiinteistötoimi ja tukipalvelut		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Liikenneväylien kunnossapito	Liikenneväylät pidetään kunnossa kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina	Toimiva liikenneturvallisuustyöryhmä, palautekyselyt
Riittävä materiaalivarasto rutiinitehtävien hoitamiseksi	Koneiden toimintavarmuuden parantaminen	Korjauskustannukset, tarvikkeiden määrä
Kiinteistöjen turvallisuus	kuntotarkastus vuosittain teknisen johtajan johdolla	Kiinteistön ylläpitokustannukset, ylläpito- ja korjaustoimenpiteiden lkm
Tukipalveluiden seuranta	Seurataan vuosittain	Keskustelu asiakkaan (varhaiskasvatus ja perusopetus) kanssa
Puistojen yleisten alueiden viihtyvyys	Leikkikenttien, laitureiden, matonpesupaikkojen ja venepaikkojen käyttökelpoisuus ja siisteys läpi kesän	Käyttöaika

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tekninen lautakunta					
Kiinteistötoimi ja tukipalvelu					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	723 963	765 220	754 600	760 400	771 000
Tuet ja avustukset	40 256	9 000	14 000	14 000	14 000
Muut toimintatuotot	855 797	844 199	928 600	905 000	852 700
TOIMINTATUOTOT	1 620 016	1 618 419	1 697 200	1 679 400	1 637 700
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-513 444	-511 050	-523 300	-532 200	-541 600
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-95 088	-92 900	-127 500	-128 800	-130 300
Muut henkilösivukulut	-17 166	-16 500	-17 000	-17 600	-18 100
Henkilöstökulut yhteensä	-625 699	-620 450	-667 800	-678 600	-690 000
Palvelujen ostot	-355 609	-409 800	-361 900	-361 300	-361 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-487 084	-508 840	-562 300	-524 100	-525 100
Avustukset	-114	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-254 903	-263 587	-268 500	-266 500	-266 500
TOIMINTAKULUT	-1 723 409	-1 802 677	-1 860 500	-1 830 500	-1 843 400
TOIMINTAKATE	-103 392	-184 258	-163 300	-151 100	-205 700

Tunnuslukuja

Kiinteistötoimi ja tukipalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Henkilöstö					
- vakinaiset	17	17	16	16	16
- sijaiset, määräaikaiset	0	1	1	1	1
- työllistetyt	2	1	2	2	2
Kesätyöllistetyt nuoret, lkm	-	7	7	7	7

Vesihuolto

(tilivelvollinen: tekninen johtaja)

Palvelusuunnitelma:

Vesihuolto on kunnan elintärkeä peruspalvelu. Sen tehtävänä on turvata puhtaan veden saatavuus ja jäteveden asianmukainen käsittely vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella. Vesihuollon eriyttäminen tapahtuu kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Tavoitteet:

Tulosalue: Vesihuolto		
Strategiasta johdettu painopiste	Toimialan tavoite ja toimenpide	Mittari, tavoitearvo
Toimiva ja häiriötön vesihuolto	Vesihuoltolaitokset kunnossa, osaava henkilöstö	palautekyselyt (webropol)
Toimintavarma ja laadukas vesi- ja viemärlaitos	Mahdollisimman vähän häiriöitä	häiriöiden määrä kpl/vuosi
Talousveden laatuvaatimukset täyttyvät	Tehdään aktiivisesti tutkimuksia veden laadusta	laatumittarit
Viemäreiden laadukas toimivuus	Mahdollisimman vähän viemäritukoksia	tukosten määrä/vuosi
Jätevesilinjojen toimivuus	Jäteveden vuodot minimoidaan	m ³ / vuosi

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tekninen lautakunta					
Vesihuolto					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	448 735	412 780	407 100	407 100	407 100
Tuet ja avustukset	9 360	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 428	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	459 523	412 780	407 100	407 100	407 100
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-26 278	-16 800	-26 600	-26 900	-27 300
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-4 467	-3 000	-5 600	-5 700	-5 700
Muut henkilösivukulut	-874	-600	-1 000	-1 000	-1 100
Henkilöstökulut yhteensä	-31 619	-20 400	-33 200	-33 600	-34 100
Palvelujen ostot	-300 826	-235 130	-266 000	-266 200	-266 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38 193	-32 800	-40 600	-38 300	-38 300
Muut toimintakulut	-999	-1 000	-1 900	-1 900	-1 900
TOIMINTAKULUT	-371 638	-289 330	-341 700	-340 000	-340 500
TOIMINTAKATE	87 885	123 450	65 400	67 100	66 600

Vesihuolto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
Talousvesinäytteet					
Oma valvonta, krt/v	3	3	3	3	3
Jatkuva seuranta, krt/v	3	3	3	3	3
Jaksottaiset, krt/v	1	1	1	1	1
Laitoksen toimintavarmuus					
Muista kuin sähkökatkoista aih. toimin	1	1	1	1	1
Pumpattu vesimäärä, m ³ /v	81 802	85 000	85 000	85 000	85 000
Vastaanotettu jätevesi, m ³ /v, jätevesimä	78 009	77 000	77 000	76 000	75 000
Laskutettu vesimäärä m ³ /v	71 896	70 000	70 000	70 000	70 000
Laskutettu jätevesimäärä, m ³ /v	63 354	65 000	65 000	65 000	65 000
Liittymät	633	637	645	650	655
- josta uudet liittymät	2	4	8	5	5
Veden myyntihinta	2,34	2,34	2,34	2,34	2,34
Jäteveden myyntihinta	5,16	5,16	5,16	5,16	5,16

<i>Vesihuollon taseyksikön tuloslaskelma</i>	TP 2021	Muutettu			
		TA 2022	TA2023	TA 2024	TS 2025
Liikevaihto	439 610	401 780	401 800	401 800	401 800
<i>Liiketoiminnan muut tuotot</i>	19 912	11 000	5 300	5 300	5 300
<i>Materiaalit ja palvelut</i>					
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>					
<i>Ostot tilikauden aikana</i>	-38 195	-32 800	-40 600	-38 300	-38 300
<i>Palvelujen ostot</i>	-300 824	-235 130	-266 000	-266 200	-266 200
<i>Henkilöstökulut</i>					
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-26 277	-16 800	-26 600	-26 900	-27 300
<i>Henkilösivukulut</i>					
<i>Eläkekulut</i>	-4 467	-3 000	-5 600	-5 700	-5 700
<i>Muut henkilösivukulut</i>	-874	-600	-1 000	-1 000	-1 100
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>					
<i>Suunnitelmanmukaiset poistot</i>	-50 582	-64 660	-86 300	-88 400	-82 300
<i>Liiketoiminnan muut kulut</i>	-1 000	-1 000	-1 900	-1 900	-1 900
Liikelylijäämä (-alijäämä)	37 303	58 790	-20 900	-21 300	-15 700
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>					
<i>Muille maksetut korkokulut</i>	-3 446	-3 550	-14 100	-12 200	-9 800
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	33 857	55 240	-35 000	-33 500	-25 500

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tekninen lautakunta					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 202 737	1 208 000	1 191 700	1 197 500	1 208 100
Maksutuotot	39 420	37 840	37 500	37 500	37 500
Tuet ja avustukset	50 121	9 500	14 500	14 500	14 500
Muut toimintatuotot	857 226	844 199	928 600	905 000	852 700
TOIMINTATUOTOT	2 149 503	2 099 539	2 172 300	2 154 500	2 112 800
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-713 673	-720 860	-732 100	-747 600	-759 600
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-137 913	-137 700	-169 300	-171 300	-173 100
Muut henkilösivukulut	-23 716	-23 700	-24 300	-25 300	-26 000
Henkilöstökulut yhteensä	-875 301	-882 260	-925 700	-944 200	-958 700
Palvelujen ostot	-694 543	-706 070	-696 600	-696 800	-697 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-526 506	-542 040	-603 900	-563 400	-564 400
Avustukset	-114	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-272 837	-288 177	-296 500	-293 300	-293 400
TOIMINTAKULUT	-2 369 302	-2 418 547	-2 522 700	-2 497 700	-2 513 600
TOIMINTAKATE	-219 799	-319 008	-350 400	-343 200	-400 800

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelmaosa on esitetty ulkoisena tuloslaskelmana.

		Muutettu			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	791 233	641 200	605 600	595 600	487 600
Maksutuotot	191 232	189 740	149 900	158 900	158 900
Tuet ja avustukset	439 485	381 673	218 500	56 100	56 100
Muut toimintatuotot	292 440	311 209	338 600	337 600	184 300
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 714 390	1 523 822	1 312 600	1 148 200	886 900
Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-4 146 204	-4 156 710	-4 052 000	-3 952 300	-3 998 000
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-911 775	-895 000	-870 500	-848 700	-856 000
Muut henkilösivukulut	-136 889	-143 700	-143 000	-139 200	-141 100
Henkilöstökulut yhteensä	-5 194 868	-5 195 410	-5 065 500	-4 940 200	-4 995 100
Palvelujen ostot	-13 074 800	-13 646 170	-1 923 600	-1 848 100	-1 846 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-691 077	-689 130	-742 800	-695 700	-703 400
Avustukset	-178 006	-346 900	-237 900	-228 100	-228 100
Muut toimintakulut	-278 438	-285 402	-298 100	-288 700	-276 100
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-19 417 188	-20 163 012	-8 267 900	-8 000 800	-8 049 400
TOIMINTAKATE	-17 701 976	-18 639 190	-6 955 300	-6 852 600	-7 162 500
Verotulot	12 155 182	11 864 000	6 577 000	6 247 000	6 407 000
Valtionosuudet	6 803 291	7 245 232	1 577 500	1 748 100	1 994 100
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	3 488	3 800	3 800	3 800	3 800
Muut rahoitustuotot	16 766	2 850	2 200	2 200	2 200
Rahoitustuotot yhteensä	20 254	6 650	6 000	6 000	6 000
Korkokulut	-82 586	-64 000	-98 400	-93 900	-110 400
Muut rahoituskulut	-6 540	0	0	0	0
Rahoituskulut yhteensä	-89 127	-64 000	-98 400	-93 900	-110 400
Rahoitustuotot ja -kulut yht	-68 872	-57 350	-92 400	-87 900	-104 400
VUOSIKATE	1 187 624	412 692	1 106 800	1 054 600	1 134 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-560 243	-549 822	-623 100	-613 600	-597 000
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-560 243	-549 822	-623 100	-613 600	-597 000
TILIKAUDEN TULOS	627 380	-137 130	483 700	441 000	537 200

Tunnuslukuja

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	-8,8	-7,6	-15,9	-14,4	-11,0
Vuosikate/Poistot, %	212,0	75,1	177,6	171,9	190,0
Vuosikate, euroa/asukas	407 139	141 236	381 392	365 673	395 743
Asukasmäärä	2 917	2 922	2 902	2 884	2 866

Arvio kunnallisverosta vuodelle 2023

Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelmaan liittyneet veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyessä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Sote-verouudistuksen yhteydessä kunnallisverotuksen invalidivähennys poistetaan.

Lemillä kunnallisveron osuus verotuloista on 79 %, kun se kunnilla keskimäärin on ollut noin 84 %.

MAKSETTAVA KUNNALLISVERO					
VEROTETTAVA TULO	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
Ansiotulot - vähennykset	50 304	51 119	52 140	54 017	55 911
<i>Tuloveroprosentti</i>	22,00	22,00	9,36	9,36	9,36
VERO (Tulon perust.)	11 067	11 246	4 880	5 056	5 233
Työtulovähennys	746	761	68	70	74
Muut vähenn. verosta	132	99	32	45	45
Vähenn. Verosta yht.	878	860	100	115	119
MAKSUUNPANTAVA VERO	10 188	10 386	4 780	4 941	5 114
<i>Muutos %</i>	1,9	1,9	-54,0	3,4	3,5
Jää kertymättä, (n 0,5-1 %)	71	73	33	35	36
KERTYY KOLMEN VUODEN AIKANA	10 117	10 313	4 746	4 906	5 079
Verotettava tulo 1000 €	46 311	47 208	51 067	52 787	54 642
<i>Muutos %</i>	1,9	1,9	8,2	3,4	3,5
Verotett. tulo €/Asukas	15 876	16 300	17 754	18 466	19 236
<i>Muutos %</i>	3,5	2,7	8,9	4,0	4,2
Efektiiivinen veroaste %	14,96	14,94	6,67	6,75	6,81

Arvio yhteisöverosta vuodelle 2023

Vuonna 2023 voimaan tulevan sote-uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen rahoitusvastuu siirtyy kunnilta valtiolle. Kuntien tuloja pienennetään siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Tässä yhteydessä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan. Tämä pienentää kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2023. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen, jossa kompensoitaisiin kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että muutosten verotuottovaikutus kunnille on neutraali.

Lemillä yhteisöveron osuus verotuloista on 6 %, kun se kunnilla keskimäärin on ollut 8 %.

YHTEISÖVERON TILITYKSET, 1 000 €					
TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verovuodelta 2020					
kunnalle tilitetään	141	5	0	0	0
muokkaus		0	0	0	0
Verovuodelta 2021					
kunnalle tilitetään	511	227	5	0	0
muokkaus		0	0	0	0
Verovuodelta 2022					
kunnalle tilitetään	25	356	113	4	0
muokkaus		0	0	0	0
Verovuodelta 2023					
kunnalle tilitetään		25	269	62	2
muokkaus		0	0	0	0
Verovuodelta 2024					
kunnalle tilitetään			14	284	72
muokkaus		0	0	0	0
Verovuodelta 2025					
kunnalle tilitetään				14	292
muokkaus				0	0
Verovuodelta 2026					
kunnalle tilitetään					12
muokkaus				0	0
TILITYKSET YHTEENSÄ	685	624	400	364	378
<i>Muutos %</i>	<i>49,7</i>	<i>-9,0</i>	<i>-35,8</i>	<i>-9,0</i>	<i>3,7</i>

Arvio kiinteistöverosta vuodelle 2023

Hallitus on 2.9.2022 päättänyt, että kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus arvioi, että tilanteessa, jossa asumisen kustannukset ovat voimakkaassa nousussa, ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka lisäisi taloudellista epävarmuutta.

Verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen saattaa kasvattaa vuoden 2023 kertymää edelleen jonkin verran. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää vuodelle 2023.

Lemin kunnalla kiinteistöveron osuus verotuloista on 15 %, kun se on ollut kunnilla keskimäärin 8 %.

KIINTEISTÖVERON VEROPOHJA					
VEROTUSARVOT 1 000 € ja %	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Yleisen kiint.v-% alaiset					
maa-alueet	16 775	16 885	16 885	16 885	16 885
rakennukset	8 614	8 818	8 818	8 818	8 818
Vero % (0,93-2,00)	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
VERO	355	360	360	360	360
Vak. asuinrakennukset	67 759	70 007	70 007	70 007	70 007
Vero % (0,41-0,90 / 0,41-1,00)	0,53	0,53	0,53	0,53	0,53
VERO	359	371	371	371	371
Muut asuinrakennukset	17 352	18 128	18 128	18 128	18 128
Vero % (0,93-2,00)	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
VERO	226	236	236	236	236
Voimalaitokset	0	0	0	0	0
josta ydinvoimalaitokset	0	0	0	0	0
Vero % (maks. 3,10)	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
VERO	0	0	0	0	0
Yleishyödylliset yhteisöt	329	338	338	338	338
Vero %	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VERO	0	0	0	0	0
Rakentamaton rakenn.paikka	62	62	62	62	62
Vero % (2,00-6,00)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
VERO	2	2	2	2	2
Verotusarvot yhteensä	110 891	114 238	114 238	114 238	114 238
Muutos %	-0,3	3,0	0,0	0,0	0,0
MAKSETTAVA KIINT.VERO	943	969	969	969	969
Muutos %	0,3	2,8	0,0	0,0	0,0

KIINTEISTÖVERON TILITYKSET 1 000 €					
TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
TA-vuoden tilitykset	846	911	911	911	911
josta ei tility kuluvana vuonna	-97	-58	-58	-58	-58
Edellisen verovuoden tilitykset	97	77	47	47	47
TILITYKSET YHTEENSÄ	942	988	957	957	957

Yhteenveto					
TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji					
Kunnallisvero	10 528	10 207	5 224	4 938	5 082
<i>Muutos %</i>	10,4	-3,0	-48,8	-5,5	2,9
Yhteisövero	685	624	400	364	378
<i>Muutos %</i>	49,7	-9,0	-35,8	-9,0	3,7
Kiinteistövero	942	988	957	957	957
<i>Muutos %</i>	11,7	4,9	-3,1	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	12 155	11 819	6 582	6 260	6 417
<i>Muutos %</i>	12,2	-2,8	-44,3	-4,9	2,5
Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu					
Kuluttajahintaindeksi, 2000=100	125,1	131,6	134,8	136,6	138,5
<i>Kuluttajahintaindeksin muutos</i>	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9
Peruspalvelujen hintaindeksi	136,6	140,4	144,2	147,5	151,3
<i>Peruspalv. hintaindeksin muutos</i>	2,4	3,8	3,8	3,3	3,8

Valtionosuudet ja Sote-siirtolaskelman jälkikäteistarkastus

Sote-uudistukseen liittyvässä niin sanotussa korjaussarjassa muutettiin ja täydennettiin valtionosuuslakia (618/2021) muutamilta osin kesällä 2022 ja uusi laki tulee voimaan tammikuussa 2023. Valtionosuuslain 57 §:ssä säädetään sote-siirtolaskelmien päivittämisestä vuoden 2022 lopullisten tilinpäätösten jälkeen. Vuoden 2023 rahoitusta määritettäessä kunnallisvero toimii niin sanottuna residuaalieränä, jolla valtion ja kuntien välinen kustannusneutraalisuus toteutetaan. Käytännössä siirtyvät tulot ja kustannukset asetetaan kunnallisverolla lopullisesti samalle tasolle. Kun vuonna 2023 saadaan käyttöön lopulliset tilinpäätöstiedot vuodelta 2022, siirtolaskelma päivitetään lopulliseksi. Koska kunnallisveron leikkausprosentti on kiinnitetty eikä sitä enää voi muuttaa, toimii tasapainotuseränä valtionosuus. Valtionosuutta vähennetään tai lisätään asukasta kohden yhtä suurella osuudella siten, että siirtyvät tulot ja kustannukset ovat tasapainossa koko maan tasolla. Vähennys tai lisäys otetaan huomioon valtionosuudessa kaikissa kunnissa asukasta kohti yhtä suurena eränä vuodesta 2024 alkaen. Vastaavasti vuoden 2023 osalta erotuksesta otetaan huomioon jälkikäteen valtionosuuden lisäyksenä tai vähennyksenä puolet vuonna 2024 ja puolet vuonna 2025.

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus

Valtionvarainministeriön hallinnoima peruspalvelujen valtionosuus sisältää vuosittain paljon muutoksia. Valtionosuus laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 voimaan tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, josta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea 3,8 prosentin indeksikorotus. Valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet sekä sitouttava kouluyhteistyö. Valtionosuutta kasvattavat valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä, perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos.

Valtionosuutta pienentää hyvinvointialueiden rahoitukseen tehtävän siirron lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkohdennukset. Kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta vuonna 2023 enää rahoitusta siirtona kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn

siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Verotulomenetysten korvaukset

Valtion vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna korvausten määrä laskee noin 1,8 mrd. eurolla. Muutosta selittää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka yhteydessä noin 70 prosenttia kuntien verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Lemin kunnan valtionosuudet

Peruspalvelujen valtionosuus		
Sosiaali- ja terveystoimen, esi- ja perusopetuksen sekä kirjasto- ja kulttuuritoimen laskennalliset kustannukset		
	Ikä 0–5	1 257 718
	Ikä 6	280 484
	Ikä 7–12	1 690 091
	Ikä 13–15	1 200 788
	Ikä 16+	149 480
	Ikärakenne	4 578 560
	Työttömyysaste	149 763
	Vieraskielisyys	132 765
	Asukastiheys	161 633
	Koulutustausta	68 398
	Muut laskennalliset kustannukset	512 559
	Yhteensä	5 091 119
	Kunnan omarahoitusosuus laskennallisiin kustannuksiin	-3 967 062
	Valtionosuus laskennallisesta kustannuksesta	1 124 057
	Lisäosat	66 031
	Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset yhteensä	-800 662
	Valtionosuus ennen verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta	389 426
	Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 314 957
	Veromenetysten korvaus	523 938
	Valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset yhteensä	2 228 321
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus		
	Esi- ja perusopetuksen oppilaskohtaiset lisät	118 995
	Aamu- ja iltapäivätoiminta	23 297
	Liikunta	10 396
	Nuorisotyö	3 524
	Omarahoitusosuus lukio- ja ammatilliseen koulutukseen	-807 105
	Opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuusrahoitus yhteensä	-650 893
	Valtionosuudet yhteensä	1 577 428

INVESTOINTIOSA

Lemillä tulevien vuosien investoinnit ovat maltillisemmat kaksivuotisen Tuomelankankaan infrainvestointien jälkeen.

	Kustannus-			
	arvio	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kunnanhallituksen investoinnit				
Maaomaisuuden myynti	100 000	100 000		
Etuosto-oikeuden käyttäminen/maa-aluevaihdot	-15 000	-5 000	-5 000	-5 000
Maanhankinta, netto	-15 000	95 000	-5 000	-5 000

Omaa rakentamista tai rakennuttamista sisältävät hankkeet on merkitty teknisen lautakunnan alle. Tekninen lautakunta on niistä hankkeista toteuttamis- ja budjettivastuussa. Kaikista rakennusinvestoinneista aiheutuvat käyttökustannukset kirjataan teknisen lautakunnan kiinteistötoimen ja tukipalvelujen tulosalueelle, josta ne sisäisinä vuokrina siirretään toiminnasta vastaavalle toimielimelle.

	Kustannus-			
	arvio	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Teknisen lautakunnan investoinnit				
Ajoratamerkinnyt Raikulitie	6 000	6 000	0	0
Ajoratamerkinnyt Juvolantie	6 000	0	0	6 000
Liikennemerkkit (360 kuvauksen mukaisesti)	6 000	0	6 000	0
Päällysteiden korjaukset (litiä, kirkonkylä, Kuukanniemi)	10 000	10 000	0	0
Päällysteiden korjaukset (litiä, kirkonkylä, Kuukanniemi)	55 000	0	55 000	0
Päällysteiden korjaukset (litiä, kirkonkylä, Kuukanniemi)	10 000	0	0	10 000
Asfaltointi Tuomelanpellontie jk+pp	45 000	0	45 000	0
Hankeryhmä: Liikenneturvallisuus	138 000	16 000	106 000	16 000
Rakennusvalvontaohjelmisto	20 000	20 000	0	0
Hankeryhmä: Hallinnon investoinnit	20 000	20 000	0	0
Koulukeskuksen katto ja aurinkovoimala	230 000	85 000	85 000	60 000
Koulukeskuksen (LVI työt)	115 000	15 000		100 000
Keittiökalusteet koulukeskus	45 000	10 000	15 000	20 000
Kuukanniemen koulun (LVI työt)	19 000	19 000		
Kouluinvestoinnit	409 000	129 000	100 000	180 000
Hyvinvointiaseman lattian vaihto	40 000	0	10 000	30 000
Hyvinvointiaseman investoinnit	40 000	0	10 000	30 000
Kuukanniemen päiväkodin lattian vaihto	25 000	0	10 000	15 000
litiän päiväkodin viilennys	20 000	20 000	0	0
Päiväkoti-investoinnit	45 000	20 000	10 000	15 000

	Kustannus-			
Teknisen lautakunnan investoinnit	arvio	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kirjaston (LVI työt)	6 000	6 000	0	0
Kirkonkylän frisbeegolfrata	10 000	0	10 000	0
Kuukanniemen kuntoportaat	10 000	10 000	0	0
Matonpesupaikkojen kehittäminen	16 000	16 000	0	0
Hanke toteutuu mikäli avustus on vähintään 50%	-8 000	-8 000	0	0
Laiturit (Kirkonkylä, Kuukanniemi ja Kleminranta)	35 000	10 000	15 000	10 000
Melontareitti	22 950	7 650	7 650	0
Melontareitti, hanketuki	-6 750	-2 250	-2 250	0
Sivistyksen ja liikunnan investoinnit	85 200	39 400	30 400	10 000
Tekninen varikko (piennarleikkuri)	8 000	8 000	0	0
Teknisen kalustoinvestoinnit	8 000	8 000	0	0
Vesiverkoston verkostonmallinnus	75 000	75 000	0	0
Vesiverkoston paineenkorotus	25 000	0	25 000	0
Vesiverkoston sähköt	70 000	0	0	70 000
Hankeryhmä: Vesilaitosinvestoinnit	170 000	75 000	25 000	70 000
Palolan pumppaamon sähkökeskus	25 000	25 000	0	0
Teollisuustien pumppaamon sähkökeskus	75 000	0	75 000	0
Juuresahon pumppaamon sähkökeskus	30 000	0	0	30 000
Viemärlaitosinvestoinnit	130 000	25 000	75 000	30 000
Tekninen lautakunta				
Investointitulot	14 750	10 250	2 250	0
Investointimenot	-1 059 950	-342 650	-358 650	-351 000
Nettoinvestoinnit	-1 045 200	-332 400	-356 400	-351 000

RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelmaosassa yhdistetään tuloslaskelmaosa ja investointiosa sekä lainanlyhennykset ja osoitetaan näissä tarvittava rahoitus sekä maksuvalmiuden muutos vuoden aikana.

Rahoituslaskelman tulorahoituksen muodostaa tuloslaskelmaosasta siirtyvä vuosikate.

Investointimenoihin sisältyvät investointiosan määrärahat. Rahoitusosuudet investointimenoihin ovat esim. valtiolta saatavia avustuksia. Rahoituslaskelmassa esitetään varausta pitkäaikaisen lainaan investointimenojen verran, pitkäaikaisten lainojen lyhennyserät vastaavat nykyisiä lainojen lyhennysohjelmia lisättyä 50 000 euron arviolla loppuvuonna 2022 nostettavalle lainalle.

	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 187 624	412 692	1 106 800	1 054 600	1 134 200
Tulorahoituksen korjaukset	-662 182	-100 000	-100 000	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-552 973	-845 850	-347 650	-363 650	-356 000
Rah.osuudet inv.menoihin	52 085	12 250	10 250	2 250	0
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	62 460	200 000	200 000	200 000	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	87 014	-320 908	869 400	893 200	778 200
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	12 216	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	700 000	800 000	350 000	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-969 762	-1 040 000	-850 000	-687 800	-622 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0		
Oman pääoman muutokset	0	0			
Vaikutus maksuvalmiuteen	-170 532	-560 908	369 400	205 400	155 400

TUNNUSLUVUT

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1 000 €	-2 186	-2 188	1 543	2 835	2 032
Investointien tulorahoitus, %	237,1	49,5	328,0	291,8	318,6
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	0,6	1,6	1,8	2,1

Kunnan rahoituksen riittävyttä kuvataan toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Toiminnan ja investointien rahavirtaa tulkittaessa on syytä huomioida, että kunnan kyky rahoittaa lakisääteiset tehtävänsä perustuu pitkän aikavälin tulojen ja menojen tasapainopyrkimykseen. Lyhyemmällä aikaperspektiivillä kunnan nettoinvestointitarpeet voidaan rahoittaa nettolainanotolla, joten toiminnan ja

investointien rahavirran jäämä ei välttämättä suoraan kerro rahoitusperiaatteen toteutumatta jättämisestä. Kunnan taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat kuitenkin pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen. Kunnan velkakestävyyttä arvioitaessa tulisi siten huomioida aina kokonaisuus eli tulevat odotetut tulot ja menot suhteessa nykyiseen nettovelkataakkaan.

	2021	Muutettu TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Lainakanta, 1 000 e	6 273	6 033	5 183	4 495	3 873
Lainat e/asukas	2 151	2 065	1 786	1 559	1 351

MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETOLASKELMA

	MÄÄRÄRAHAT				TULOARVIOT		
	Sito- vuus	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023
KÄYTTÖTALOUSOSA							
Kunnanhallitus							
Yleishallinto	B	1 234 743	1 325 985	853 600	680 332	668 280	559 700
Kehittämishankkeet	B	143 255	147 470	144 900	20 124	7 800	0
Sosiaali- ja terveyspalvelut	B	11 368 609	11 893 300	168 800	100 897	83 700	0
Keskusvaalilautakunta							
Vaalit	B	14 815	10 720	4 800	3 276	1 500	5 000
Tarkastuslautakunta							
Tarkastus- ja arviointitoimi	B	9 625	12 250	8 700	0	0	0
Sivistyslautakunta							
Sivistystoimen hallinto	B	47 862	79 000	12 600	0	0	0
Peruspalvelut	B	3 761 852	3 621 940	3 739 200	288 780	221 300	165 600
Muut opetuspalvelut	B	22 492	40 000	44 400	0	0	0
Varhaiskasvatuspalvelut	B	1 895 444	2 111 445	2 180 500	275 129	307 000	210 500
Kirjastopalvelut	B	159 025	158 615	150 700	2 305	4 800	5 600
Vapaa-aikapalvelut	B	272 822	318 870	276 600	77 524	105 033	33 500
Tekninen lautakunta							
Hallinto	B	274 256	326 540	320 500	69 964	68 340	68 000
Kiinteistötoimi ja tukipalv.	B	1 723 409	1 802 677	1 860 500	1 620 016	1 618 419	1 697 200
Vesihuolto	N	371 638	289 330	341 700	459 523	412 780	407 100
TULOSLASKELMAOSA							
Verotulot	B				12 155 182	11 864 000	6 577 000
Valtionosuudet	B				6 803 291	7 245 232	1 577 500
Korkotulot	B				3 488	3 800	3 800
Muut rahoitustulot	B				16 766	2 850	2 200
Korkomenot	B	82586	64000	98 400			
Muut rahoitusmenot	B	6540	0	0			

	MÄÄRÄRAHAT			TULOARVIOT			
	Sito- vuus	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023
INVESTOINTIOSA							
Kunnanhallitus							
Maan hankinta	B	0	5 000	5 000	62 000	200 000	100 000
Osakkeiden hankinta	B	1 234	0	0	460	0	0
Kirjanpidon siirto Meita	B	55 513	0	0			
Asianhallintaohjelma	B	19 155	20 000	0			
Accuna-ohjelmistot	B	0	8 200	0			
Tekninen lautakunta							
Liikenneturvallisuuoshankkeet	B	6 732	6 000	0			
Ajoratamerkinät, Raikulitie	B	0	0	6 000			
Päällysteiden korjaus litiä	B	0	0	10 000			
Rakennusvalvontaohjelmisto	B	0	0	20 000			
Arkiston rakentaminen	B	128 857	15 000	0			
Koulukeskuksen kattokorjaus	B	20 738	0	0			
Koulukeskuksen katto ja aurinkovoimala	B	0	0	85 000			
Koulukeskuksen LVI työt	B	0	0	15 000			
Keittiökäluusteet koulukeskus	B	0	15 000	10 000			
Kuukanniemen koulun LVI työt	B	0	0	19 000			
Koulukeskuksen peruskorjaukset	B	4 492	10 000	0			
Hyvinvointiaseman peruskorjaus	B	11 947	20 000	0			
litiän päiväkodin viilennys	B	0	0	20 000			
Kirjaston LVI työt	B	0	0	6 000			
Kuukanniemen kuntoportaat	B	0	0	10 000			
Matonpesupaikkojen kehittäminen	B	0	0	16 000	0	0	8 000
Laiturit, Kirkonkylä	B	0	0	10 000			
Venerannat	B	15 885	0	0			
Melontareitti	B	0	7 650	7 650	0	2 250	2 250
litiän ulkoliikuntapaikka	B	0	20 000	0	0	10 000	0
Särkemänkankaan reitti	B	3 673	0	0	1 837	0	0
Asukastila ja kuntoportaat	B	50 249	0	0	50 249	0	0
Tekninen varikko piennarleikkuri	B	0	0	8 000			
Tuomelankangas 3	B	213 900	699 000	0			
Vesi- ja viemärlaitos							
Verkostokorjaukset	N	20 598	20 000	0			
Vesiverkoston verkostomallinnus	N	0	0	75 000			
Palolan pumppaamon sähkökeskus	N	0	0	25 000			
RAHOITUSOSA							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	B	0	0	0			
Antolainasaamisten vähennys	B				12 216	0	0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B				700 000	800 000	350 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	969 762	1 040 000	850 000			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B						
OSAT YHTEENSÄ		22 911 708	24 087 992	11 403 550	23 403 358	23 627 084	11 772 950
Vaikutus maksuvalmiuteen					491 650	-460 908	369 400